

УТВЪРДИЛ:

.....

Кмет на община Божурище

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Божурище 2016 г. – 2020 г.

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги 2016 - 2020 г. е приета на редовно заседание на Общинския съвет на община Божурище с **Решение № 51 по протокол №2016-19 от 25.02.2016 г.**

м. януари 2016 г.

Съдържание

Резюме.....	4
Раздел А: Контекст и оценка на нуждите	5
1 Контекст	5
1.1 Предистория: как е създадена стратегията	5
1.2 Обхват и фокус на стратегията	6
1.3 Съответствие с международни, национални и местни политики:.....	6
2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в община Божурище	7
2.1 Тенденции в развитието на община Божурище	8
2.1.1 Тенденции в броя на населението	8
2.1.2 Макро-икономически показатели.....	8
2.2 Идентифицирани рискови групи и потребности.....	9
2.3 Изводи за състоянието на мрежата от услуги в община Божурище	11
Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги	13
3 Визия и цели	13
3.1 Визия.....	13
3.2 Ценности и принципи	13
3.3 Направления и приоритети на стратегията.....	13
3.4 Цели	14
3.4.1 Общи и специфични цели	14
3.4.2 Ключови индикатори за постиженията на Стратегията.....	15
4 Интервенция – социални услуги и мерки	16
4.1. Мерки и дейности по Направление 1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация.....	16
4.2. Мерки и дейности по Направление 2: Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа	22
4.3. Мерки и дейности по Направление 3: Развитие на социални услуги в общността за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение	23
Раздел В: План за действие	25
5 Управление и координация на изпълнението на стратегията	25
5.1 Структури за координация на областно и общинско ниво	25
5.2 Система на мониторинг и оценка.	26
5.3 Основни партньори. Механизми на партньорството.....	28
Дейности и мерки по Направление 5: Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги	28
5.4 Основни етапи в изпълнението на стратегията	29
6 Ресурси	30

6.1	Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията	<u>30</u>
6.1.1	Човешки ресурси за предоставяне на социални услуги	<u>30</u>
6.1.2	Изграждане на административен и организационен капацитет за управление на услугите.....	<u>30</u>
	Дейности и мерки по Направление 4: Развитие на капацитет за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги	<u>31</u>
6.2	Финансови и материални ресурси	<u>344</u>
6.2.1	Източници на финансиране.....	<u>34</u>
6.2.2	Други необходими ресурси.....	<u>35</u>
7	Комуникационна програма	<u>35</u>
7.1	Цели, задачи и методи	<u>35</u>
7.2	Оперативно изпълнение на комуникационната програма	<u>35</u>
	Раздел Г: Приложения	<u>36</u>
	Приложение №1: Таблица на планираните социални услуги	<u>37</u>
	Приложение №2: Логическа рамка на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Божурище	<u>40</u>

Резюме

Законът за социалното подпомагане и Правилника за неговото прилагане, регламентират задълженията на кмета на общината да организира разработването на стратегия за развитие на социалните услуги на общинско равнище.

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Божурище за периода 2016 – 2020г. е разработена в съответствие с Общинския план за развитие на община Божурище (2014 – 2020) и с Областната стратегия за развитие на социалните услуги в Софийска област 2016-2020г.

Стратегията е разработена като секторна политика в община Божурище и определя общинската рамка и параметрите на социалните услуги на територията на общината. В географско отношение тя покрива изцяло територията на община Божурище. Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на цялата Община през следващите пет години (2016 – 2020 г.).

Основна ценност за стратегията е всяко човешко същество със своята уникалност на възможностите за реализация, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение. Чрез общинската стратегия община Божурище се присъединява и към европейските принципи на хуманност и солидарност като **осигурява достъпни и качествени социални услуги в общината, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.**

От 2003г. държавата провежда целенасочена реформа в сферата на социалните услуги, която стартира първо в сферата на услугите за деца и след това премина и към услугите за другите възрастови групи.

Реформата е насочена към деинституционализация и децентрализация на социалните услуги. От система от специализирани институции, които предлагат универсален отговор на различните потребности и проблеми на хората, се премина към създаване на социални

За да се преодолее неравномерността в развитието и достъпа до социални услуги, Общинската стратегия обхваща всички уязвими общности, всички възрастови групи на територията на общината. Обхватът на стратегията покрива всички селища на територията на община Божурище. В този контекст общинското планиране има за цел да очертае насоките за създаване на мрежа от социални услуги, която отговаря на нуждите на рисковите групи и е ефективна в своето действие от управленска и икономическа гледна точка.

Основни институции и отговорности по планирането, създаването, предоставянето и управлението на социалните услуги:

- Министерство на труда и социалната политика – създава държавната политика в сферата на социалното подпомагане и социалните услуги, определя националните приоритети, заедно с Министерство на финансите определя държавно-делегираните дейности в социалните услуги и разработва разходните стандарти за финансиране на социалните услуги;
- Агенцията за социално подпомагане - разрешава откриването и закриването на социалните услуги държавно-делегирана дейност, разработва методики за социални услуги, инспектира социалните услуги, поддържа регистър на доставчиците на социални услуги, предоставя социални услуги чрез Дирекциите „Социално подпомагане“;
- Регионална дирекция за социално подпомагане - изготвя становища за откриването или закриването на социални услуги – държавно-делегирана дейност;
- Държавната агенция за закрила на детето - лицензира доставчиците на социални услуги за деца, контролира стандартите и критерии за социални услуги за деца и семейства;
- Областен управител и Областен съвет за развитие и областни комисии, които имат отношение към планирането във всички сфери, в т.ч. и на социалните услуги;

- Общините – създават общинската политика по отношение на социалните услуги, създават и предоставят социални услуги, възлагат и договарят предоставянето на социални услуги с външни доставчици, контролират тяхното качество;
- Доставчици на социални услуги (общините, както и вписаните в регистъра на Агенцията за социално подпомагане физически лица, регистрирани по Търговския закон и юридически лица);
- Общественият съвет за социално подпомагане в общините, ангажирани с обществения контрол.
- Организации с нестопанска цел и представители на рисковите групи.

Цел: Общинската стратегия има за цел да планира реформата в социалните услуги в община Божурище за периода 2016 -2020г., съобразно потребностите и обединяване на всички налични ресурси (институционални, граждански, технически, финансови) за нейното изпълнение.

Създадената мрежа от социални услуги на територията на общината ще бъде подобрена и ще се осигури по-добър достъп до тях на рисковите групи. Във връзка с изработването на Стратегията са идентифицирани уязвимите групи в общината и са анализирани тенденциите в общината на база данните за предишния период (2010-2015г.). Предвиждат се социални услуги, дейности и мерки за основните рискови групи на територията на общината, като се извеждат приоритетни целеви групи и услуги. Изборът на приоритети е основан на остротата на проблемите и големината на целевите групи в общината.

Приоритетните направления на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Божурище за периода 2016 – 2020 г. са:

Приоритетно направление 1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолацията.

Приоритетно направление 2: Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа.

Приоритетно направление 3. Развитие на социални услуги в общността за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение.

Приоритетно направление 4: Развитие на капацитет за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги

Приоритетно направление 5: Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1 Контекст

1.1 Предистория: как е създадена стратегията

В процеса на планиране на общинската стратегия участва работна група от община Божурище. Работната група участва на доброволен принцип, мотивирана от убеждението за необходимостта от адекватна, работеща общинска стратегия за развитие на социалните услуги, която да допринесе за решаване на социалните проблеми и рискове сред населението в община Божурище.

При разработването на стратегията са следвани следните принципи и подходи на планиране:

- ✓ Планиране с участието на заинтересованите страни на общинско ниво;

- ✓ Съответствие с реалните нужди на групите в риск;
- ✓ Изпълнимост и приложимост на планираните интервенции;
- ✓ Гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки;
- ✓ Социална ефективност и ефикасност;
- ✓ Равни възможности за достъп на всички рискови групи;
- ✓ Повишаване на качеството на социалните услуги.

Основните предизвикателства при разработването на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Божурище са:

- Създаване на ясна картина с цел равномерно разпределение на социалните услуги на територията на областта;
- Разкриване на нови социални услуги, съобразно реалните потребности и нужди за преките бенефициенти
- Равен достъп до услуги на всички нуждаещи се от различните рискови групи и населени места;
- Правилно планиране на социалните услуги за рисковите групи.

1.2 Обхват и фокус на стратегията

Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на всички населени места в община Божурище, през следващите пет години 2016 – 2020 г.

Стратегията има за цел да очертае насоките за създаване на мрежа от социални услуги, която да отговаря на нуждите на рисковите групи и е ефективна в своето действие от управленска и икономическа гледна точка. Така също да покаже какви видове услуги могат да се ползват от гражданите на община Божурище в съседните общини и в областния град.

Стратегията включва на първо място социалните услуги, които ще съществуват на територията на общината през периода 2016 – 2020 г. Включени са както съществуващите вече услуги (като се посочва дали те трябва да бъдат запазени в техния настоящ вид) така и развитието на нови социални услуги. Посочени са начините на достъп до тези услуги и връзката между тях. Освен това, са посочени тези мерки и дейности в сферата на социалното подпомагане и други сфери (здравеопазване, образование, жилищна политика и др.), които са свързани с функционирането на социалните услуги и имат ключово значение за решаването на проблемите на рисковите групи и индивиди.

В стратегията са включени социални услуги за всички рискови групи на територията на общината като са изведени нейните приоритети, като целеви групи и услуги за периода на действието ѝ. Приоритизирането е основано на остротата на проблемите и наличните ресурси.

1.3 Съответствие с международни, национални и местни политики:

Международни политики – конвенции, документи на ЕС

Настоящата Стратегия е разработена в съответствие с действащите международни политики и документи на ЕС за създаване на работеща и съвременна визия за социална Европа, отчитаща предизвикателствата в областта на бедността и социалното изключване и национално законодателство в областта на социалните услуги.

Стратегията отговаря на принципите и подходите в международните и национални нормативни актове:

Международни актове:

- Всеобща декларация за правата на детето;
- Конвенция на ООН за правата на детето;
- Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания;
- Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа;

- Европейска социална харта;

Национални актове:

- Национална стратегия за детето 2008 - 2018 г.
- Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006 - 2020 г.
- Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното

включване 2020

- Националната стратегия за дългосрочна грижа
- Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 - 2015 г.
- Националната програма за развитие България 2020

Документи на регионално ниво:

- Областна стратегия за развитие на социалните услуги на Софийска област 2016-2020

Документи на общинско ниво:

- Общински план за развитие на община Божурище за периода 2014-2020г.

Национални приоритети в развитието на социалните услуги;

- Подобряване качеството на живот на децата и насърчаване на социалното включване.
- Разработване и въвеждане на специфични услуги за рискови групи.
- Разработване и въвеждане на мерки на условия за промоция на здраве и профилактика на болести.
- Премахване на институционалния модел на грижа за възрастни хора чрез развитие на услуги за дългосрочна грижа и междусекторни услуги.
- Подобряване на капацитета и взаимодействието в сферата на образованието, здравеопазването, заетостта и социалните услуги при реализиране на общите цели на социалното включване.
- Осигуряване на достъпна среда.
- Подобряване на жилищните условия на уязвимите групи и подкрепа на бездомните.

Общинската стратегия следва и принципите на законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България – Конституция, Семейен кодекс, Кодекс на труда, Наказателен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за интеграция на хората с увреждания, Закон за закрила от дискриминация и др., както и съответните подзаконови нормативни актове.

2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в община Божурище

Проучването на ситуацията в община Божурище е фокусирано върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социо-икономическите проблеми, съществуващите политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината.

Обхватът на темите на проучването включва широк кръг социо-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора социални услуги в община Божурище, като осигурени ресурси (финансови и човешки), достъп, капацитет и качество на наличните услуги.

Изводите от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са основа за планирането на социални услуги, които да осигуряват достъп на клиентите; избор на вид и капацитет на услугите; избор на видове финансиране; междусекторно и междуобщинско сътрудничество.

2.1 Тенденции в развитието на община Божурище

2.1.1 Тенденции в броя на населението

Демографската ситуация в община Божурище е резултат от действието на фактори и влияния, които от една страна са характерни за Р България, а от друга специфични за територията на града и обусловени от неговото историко-културно, социално-икономическо и демографско развитие. Съществено влияние оказват браковете, разводите, раждаемостта и смъртността, миграцията, полово-възрастовата, етническа, религиозна и образователна структури на населението. Те влияят на формирането на човешките ресурси в града, както в количествено, така и в качествено отношение. Община Божурище е една от малките по територия и население общини в България. Тенденциите в демографското ѝ развитие могат да бъдат проследени с промените в броя на населението на нейния център – гр. Божурище. Населението на общината нараства плавно през последните години.

По данни от последното преброяване на населението, проведено от НСИ, към 31.12.2014г. населението на община Божурище наброява 8 434 души, от които 4 113 или 48,8% мъже и 4 321 или 51,2% жени. На територията на община Божурище, градското население представлява 66.7 %, докато селското е 33.3 %, при средни за областта – 61.3 % и 38.7 %.

Области Общини	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Божурище	8 434	4 113	4 321	5 622	2 726	2 896	2 812	1 387	1 425

Таблица №1 Население към 31.12.2014г. по области, общини, местоживееене и пол

Източник: НСИ

2.1.2 Макро-икономически показатели

• Състояние на инфраструктурата, транспортни връзки

Община Божурище разполага с изключително добра транспортна достъпност до гр.София.

Връзката със столицата се осъществява с автобусна линия №54 на Столична община, с пряка връзка до метрото.

Общинската транспортна схема е покрита от маршрутни таксите, които пътуват от и до всички села от общината, включително извършват и няколко курса дневно от селата до гр.София.

• Здравеопазване

Здравното обслужване на населението на територията на Община Божурище е организирано в едно заведение за доболнична помощ и здравни пунктове в малките населени места, както следва:

По населени места здравни услуги се предоставят от:

- гр.Божурище – Поликлиника – разполагаща с Медико-диагностична лаборатория и различни специалисти, включително хирург, невролог, вътрешни болести, очен лекар, кожен лекар и др.

- с. Хераково – има здравен кабинет, но няма лекар

- с.Пожарево - здравен кабинет, наличен фелдшер

- с. Гурмазово - има здравен пункт, няма лекар

- с. Златуша; с.Росоман; с.Делян – няма здравен пункт, обслужван от фелдшер

- с.Храбърско – здравен кабинет с общопрактикуващ лекар и зъболекар
- с.Пролеша - здравен кабинет – с общопрактикуващ лекар и зъболекар

На територията на общината са регистрирани 5 общопрактикуващи лекари, които имат сключени договори с Регионалната Здравно-осигурителна каса – София, 7 лекари специалисти в различни направления и 7 лекари по дентална медицина.

Аптечното обслужване е предимно в града – 3 аптеки, едната от които е общинска, и 1 аптека в с.Пролеша.

Липса на Център за спешна медицинска помощ, а потребностите на населението от болнична помощ се задоволяват в болниците в гр.София.

• **Образование**

На територията на Община Божурище има 4 учебно-възпитателни заведения. От тях 2 са детски градини – ОДЗ „Буратино” – гр.Божурище и ОДЗ „Детелина”- гр.Божурище и 2 са училища – СОУ „Летец Христо Топракчиев” – гр.Божурище (средношколно за общината училище) и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” – с.Хераково.

Броят на учениците, посещаващи училище е 615, а броя на децата в детските градини е 372.

ОДЗ „Детелина” има филиал в едно от селата на общината – с.Храбърско. В него се обучават около 10 деца, на възраст от 3 до 6 години.

Учебните заведения изпълняват различни проекти, финансирани по Оперативните програми на Европейския съюз, съфинансирани от Европейския Социален Фонд (ЕСФ), както и проекти по Националните програми на МОН.

Броят на децата, които напускат училище без да завършат задължителното основно образование е изключително нисък

• **Жилища и жилищна политика**

В община Божурище е идентифициран сравнително слаб проблем с нуждаещи се от жилище лица или семейства. Към настоящия момент общината разполага с едно обратно жилище, в което би могла да настани лица от рискови групи от населението при възникване на такава необходимост. Липсват механизми, които да стимулират инвестиции в тази насока, което ограничава възможностите на общинските власти да провеждат адекватна социална жилищна политика.

2.2 Идентифицирани рискови групи и потребности

Анализът на ситуацията идентифицира основните проблеми, които се отнасят до състоянието и развитието на социалните услуги на територията на община Божурище. В резултат от проучването са очертани основните фактори, които формират рисковите групи, нуждаещи се от социални услуги, както и причините, пораждащи конкретната ситуация на неравнопоставеност на уязвимите групи от населението на основата на социално-икономически и други неблагоприятия, а именно:

- Безработица и ограничен достъп до заетост;
- Ограничени ресурси за автономност и зависимост от подкрепата на близки – възрастни с увреждания с нужда от подкрепа във всекидневния живо; хора в пенсионна възраст;
- Структурата на семейството – пълно или непълно семейство, многодетни семейства, здравословни и образователни проблеми;
- Увреждане и/или сериозни здравословни проблеми на лицето или на член от семейството;
- Ниско образование (включително и неграмотност), липса на професионална квалификация, които водят до неравнопоставена позиция на пазара на труда и социална изолация;
- Социално изключване и принадлежност към уязвими етнически малцинства и семейства, в които децата рискуват да повторят социалния модел на родителите си;
- Възраст – концентрация на пенсионери и стари хора, живеещи в малките населени места, с крайно ограничен достъп до здравна грижа и услуги.

При анализа на рисковите групи беше констатирана липсата на достатъчно точни данни за броя на лицата, които попадат в съответните групи, особено в случаите на потенциален риск. Една от причините за това е, че системите на социалното подпомагане и социалните услуги не са ориентирани към превенция на риска от социално изключване. Затова в ползрението на съответните служби са само лицата, чиито проблеми са ескалирали до степен на инцидент или криза. От друга страна, голяма част от рисковете и групите са новопоявили се и системите за закрила все още не ги разпознават, което води и до невъзможност на системите за статистика да ги обхванат.

Данните за броя на лицата от съответните групи са приблизителни, тъй като рискът от социално изключване е резултат от съчетаване на фактори от различно естество, а не резултат от една единствена характеристика. Така например, само наличието на много деца в семейството не може да бъде предпоставка за социално изключване, ако към тази характеристика не са включени и други, като продължителна безработица, липса на жилище, ниско образование на родителите.

Въпреки затрудненията при извършване на анализа на рисковите фактори, бяха идентифицирани ключови рискови групи, които да бъдат обхванати в общинската стратегия. Те мога да бъдат групирани в две групи:

Рискови групи деца:

- *Деца отглеждани в семейства в риск, т.е. деца, чиито родители имат трудности при отглеждането ми;*

Трудностите за семействата са от различно естество: социално-битови проблеми (липса на жилище; липса на постоянни доходи в семейството; многодетни семейства); проблеми, породени от липса на умения или невъзможност за родителстване (непълнолетни родители; родители, които са живели в институции; непълни семейства, разведени родители; родители с увреждания, родители, които са в чужбина) и др.

- *Деца отпаднали от училище и необхванати от образователната система;*

Голяма част от случаите са деца с проблеми в училище. В тази връзка, има недостиг на услугите, предлагащи превенция на отпадането от училище, подкрепа в образователния процес и повишаване на мотивацията на децата да учат.

- *Деца с проблемно поведение;*

Може да се твърди, че системата за закрила на детето не разпознава в достатъчна степен тези деца като деца в риск, т.е. те не са приоритетна група, независимо че социален работник взема участие в работата на Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН). Налице е различен подход към детето от страна на органите, които прилагат ЗЗД и ЗБППМН. Логично за системата за закрила е да възприема проявата на детето като симптом, като сигнал за проблем, който е основание за закрила, а не повод за наказание.

- *Деца настанени извън биологичното си семейство;*

Настаняването на деца извън биологичното им семейство се осъществява в две направления. Първото е настаняване в специализирана институция, каквато към момента на територията на община Божурище няма. Второто е настаняване в приемни семейства. Настаняването на дете в приемно семейство е решение на конкретния проблем, но не би следвало да е трайно решение. Въпреки дългата традиция на работа в областта на приемната грижа, в община Божурище има само една професионална приемна майка, при която е настанено едно дете.

- *Деца с увреждания.*

Независимо от направените промени през последните години по отношение на подпомагането и предоставянето на услуги на родители, които отглеждат дете с увреждане, направеният анализ показва, че все още основните затруднения на родителите са от финансово естество (осигуряване на лекарства, консултативи, лечение, рехабилитация). В същото време потребностите на децата с увреждания са свързани и с възможностите за включване и реализация.

Възрастни хора в риск:

- *Лица с увреждания;*

Наличието на увреждане поражда сериозен риск от социално изключване, независимо от възрастта. Данните за лицата с увреждания са предоставени от Дирекция „Социално подпомагане” и отразяват броя на подпомаганите лица, основно по ЗИХУ за община Божурище са 566 души, от които 20 деца.

Като цяло проблемите на тази група са свързани с възможността за социално включване, т.е. получаване на образование, ефективен достъп до пазара на труда, качествена здравна грижа, общуване и придвижване. От общите данни за хората с увреждания няма данни каква част от тях имат нужда от допълнителна подкрепа извън паричното подпомагане, но е видно че все още услугите са крайно недостатъчни. От подкрепа и заместване се нуждаят и семействата на хора, които изискват непрекъсната грижа. Към момента в община Божурище се реализира проект „Нови възможности за грижа”. Целта на дейностите по проекта е да бъде оказано съдействие и подкрепа на хора с увреждания в обичайната им домашна среда, чрез осигуряване на грижа от подходящ личен асистент.

- *Самотни стари хора;*

Животът на старите хора в населените места от община Божурище е затруднен, основно поради липсата на достатъчно средства и затруднения достъп до здравеопазване, невъзможността или затрудненията с осъществяването на комунално-битовите дейности и най-вече социалната изолация. В община Божурище, като във всички по-малки общини на Софийска област този проблем е поставен на първо място. Броят на старите хора, които се нуждаят, но не са обхванати от социални услуги, е неясен.

Самотните стари хора са в състояние на социална изолация и имат нужда от подкрепа в ежедневието си. Обхватът на програмите, които развиват услугите Социален асистент и Домашен помощник не са достатъчни, за да задоволят всички техни потребности. Мерките за преодоляване на проблемите предвиждат планиране и разкриване на мрежа от услуги за стари хора, която може да стъпи на вече съществуващи структури в населените места – например, на читалищата или действащите пенсионерски клубове.

2.3 Изводи за състоянието на мрежата от услуги в община Божурище

В Община Божурище е създадена мрежа от социални услуги, включващи както институционални, така и социални услуги в общността за почти всички рискови групи от населението. Правилникът за прилагане на Закона за социалното подпомагане определя социалните услуги в две групи: предоставяне на социални услуги в общността и предоставяне на социални услуги в специализирани институции. **Приоритет по предоставянето на социални услуги са услугите в общността**, съобразно потребностите на населението и като превенция срещу настаняването в институции.

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В СЕМЕЙНА СРЕДА

Социалните услуги, предоставяни в общността, без откъсване от семейната среда са регламентирани като дейности, които подпомагат и разширяват възможностите на лицата да водят самостоятелен начин на живот. Социалните услуги са насочени към подкрепа на подпомаганите лица за осъществяване на ежедневните им дейности и постигане на социално включване. Те се предоставят съобразно желанието и личния избор на лицата, които се нуждаят от тях. С развитието на социалните услуги се осигуряват възможности за организиране на свободното време, осъществяване на социални и лични контакти, осъществяват се дейности, които подпомагат и разширяват възможностите на лицата да водят самостоятелен начин на живот, осигурява се подкрепа на професионалисти от различни области - медицина, социални дейности, педагогика.

На територията на Община Божурище се предоставят следните социални услуги, извършвани в семейна среда:

- „**Личен асистент**” - е лице, полагащо постоянни грижи за дете или възрастен с трайно увреждане, или за тежко болен, за задоволяване на ежедневните му потребности. От началото на 2010г. Община Божурище работи по Проект „Подкрепа за достоен живот” по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG 051PO001-5.2.09 „Алтернативи”. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. По този проект са назначени 36 бр. потребители и 31 бр. лични асистенти.

След приключване на проекта, дейностите са продължени чрез друг проект - „Нови възможности за грижа” по ОП „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020г., по схема „Нови

алтернативи”. Към края на 2015г. в проекта са обхванати 34 потребители, от които 9 деца с увреждания, и 27 лични асистенти, полагащи грижа да потребителите на услугата „личен асистент”.

- „**Домашен социален патронаж**”- Мисията му е да реализира общественият ангажимент към високия процент самотни възрастни хора и хора с увреждания, като ги подпомага в тяхната естествена семейна среда. Домашен социален патронаж- гр.Божурище е звено към общинската администрация. Към момента обслужва 91 потребителя, предимно възрастни хора и инвалиди от гр.Божурище и селата. Ежедневно се доставят три порции храна - супа, основно ястие и десерт. Храната е съобразена с изискванията за рационално хранене на хората от третата възраст .

- „**Наблюдавано жилище**” - осигурява включваща, приемаща и стимулираща развитието среда на хора със специални потребности, уют и удобство. Това са важни предпоставки, за да се развият техните потенциални възможности, да бъдат ценни участници в живота на общността, да се подготвят доколкото е възможно да водят независим, самостоятелен начин на живот с подкрепата на професионалисти. Предлаганите социални услуги и начина на организация на живота и дейностите в къщата допринасят за добиване на самочувствие, че са равнопоставени членове и имат равни шансове за живот и реализация, като всички членове на обществото.

През 2008г. между община Божурище и фондация „Защитено жилище ЗАЕДНО” е сключен договор за партньорство и сътрудничество за предоставяне на социална услуга – дом за младежи, напуснали институциите /домове за деца лишени от родителски грижи/ поради навършване на пълнолетие. В предоставената от община Божурище сграда – училището в с.Гурмазово, фондацията осигурява на младежите възможност да пребивават там за период от една година, като в това време им се осигуряват условия за придобиване на професионални и социални умения. Те могат да посещават професионални и квалификационни курсове, оказва им се помощ, за да се ориентират в обществото и в собствените си желания и умения за реализация, биват представяни на потенциални работодатели, при нужда им се осигурява психологическа помощ. Към момента капацитета на жилището е 10 потребителя. Услугата е делегирана от държавата дейност. Съгласно действащата нормативна уредба през 2015 година Защитеното жилище е преобразувано в Наблюдавано жилище.

ОБЩИ ИЗВОДИ ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БОЖУРИЩЕ

Функциониращите социални услуги в общината реализират дейностите по превенция на риска от социално изключване. Въпреки това обаче, те са твърде недостатъчни, както от гледна точка на нуждите на населението на общината, така и от гледна точка на броя на лицата, които ги получават. Дефицитът на услуги се изразява най-вече в липсата на услуги за деца и семейства в риск, както и за хора с физически или психически увреждания, които да осигуряват индивидуална грижа за лицата и да подпомагат социалната им интеграция.

На територията на община Божурище липсва Център за обществена подкрепа. Нуждаещите се от този вид услуга ползват Центъра в гр.Костинброд.

Слабо развити са и формите на алтернативна семейна грижа.

Не съществуват услуги за деца с проблемно поведение.

Няма гарантиран набор от услуги по превенция, които могат да окажат подкрепа на родители и деца, като по този начин да подпомогнат отглеждането и възпитанието на децата.

Предоставяните по проекти услуги Домашен помощник, Социален асистент, Личен асистент се свеждат предимно по предоставяне на храна или до хигиенно и санитарно обслужване. Финансираните по проекти услуги в домашна среда са с определен период на изпълнение, има риск за тяхната устойчивост.

Във всички населени места, включително и в гр.Божурище работят читалища и пенсионерски клубове, които изпълняват много социални функции, близки до услугата Дневен център за възрастни хора.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3 Визия и цели

3.1 Визия

Общинската стратегия ще подкрепя съхраняването, поддържането и установяването на жизнени общности и интеграцията на всяко дете и възрастен в тях. За постигането на тези цели общинската стратегия предвижда **развиването на модерна, ефективна система от социални услуги, които поставят в своя център ползвателя, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп и непрекъснато подобрява своето качество.**

3.2 Ценности и принципи

Стратегията утвърждава следните принципи и ценности при планирането и предоставянето на социални услуги:

- ✓ Съответствие на социалните услуги с международните документи относно човешките права;
- ✓ Недискриминация, обществена солидарност и толерантност към всички социални групи;
- ✓ Ефективност и ефикасност на социалните услуги и партньорствата;
- ✓ Равен достъп до услуги за всички живеещи на територията на община Божурище;
- ✓ Водещи интереси на потребителите при планиране и предоставяне на социални услуги;
- ✓ Създаване на гъвкави услуги, съобразени с конкретните нужди и потребности на потребителите;
- ✓ Иновативност в процеса на планиране и предоставяне на социални услуги;
- ✓ Насърчаване на услугите в общността;
- ✓ Ползване на услуги от резидентен тип само в краен случай;
- ✓ Предоставяне на възможност за участие на потребителите в процеса на планиране и потребление на услугите;
- ✓ Ефективност и прозрачност при усвояването на финансовите средства;
- ✓ Надграждане и усъвършенстване на съществуващи практики, опит и услуги;
- ✓ Изграждане на мрежа от партньорства на местно ниво, с участието на всички заинтересовани страни;
- ✓ Подкрепа на персонала за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти;
- ✓ Законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България – Конституция, Семейен кодекс, Кодекс на труда, Наказателен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за интеграция на хората с увреждания, Закон за закрила от дискриминация и др. както и съответните подзаконовни нормативни актове.

3.3 Направления и приоритети на стратегията

Ключовите приоритетни направления на Областната стратегия за развитие на социалните услуги 2016-2020г. са групирани в две посоки - отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

В широк контекст, политиките на социално включване обхващат всички уязвими общности и индивиди, които имат нужда от подкрепа. В логиката на Областната стратегия за социалните услуги, обособяването на интервенцията за децата и старите хора в отделни направления помага да се очертае спецификата на услугите за тези рискови групи.

Общинската стратегия за социални услуги прилага изцяло определените в Областната стратегия **приоритетни направления за съдържанието на социалните услуги**, както следва:

1. Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация.
2. Деинституционализация, подобряване качеството на резидентната грижа и развитие на алтернативни услуги.
3. Развитие на социални услуги в общността за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение.
4. Развитие на капацитет за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги.
5. Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги.

3.4 Цели

3.4.1 Общи и специфични цели

За осъществяването на визията на Общинската стратегия, във всяко от избраните приоритетни направления са набелязани общи и специфични цели и задачи:

Обща цел 1. Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на индивиди и групи. Подкрепа за интегритета на семейства и общности, чрез:

- **Специфична цел 1.1.** Разширяване на мрежата от социални услуги и мерки в общината за подкрепа на уязвимите семейства и децата, за предоставяне на добра грижа за децата, социална интеграция на семейството и децата и индивидуално развитие.
- **Специфична цел 1.2.** Създаване на нови социални услуги и увеличаване на капацитета на съществуващите услуги, които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа.
- **Специфична цел 1.3.** Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на социалното включване на децата с увреждания.
- **Специфична цел 1.4.** Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на включването и реализация на лицата с увреждания.
- **Специфична цел 1.5.** Създаване на социални услуги за подкрепа на социалната интеграция и реализация на младежи, маргинализирани лица, групи, безработни и хора със зависимости.

Обща цел 2. Намаляване на дела на хората, настанени в специализирани институции, чрез:

- **Специфична цел 2.1.** Настаняване на децата от институции в различни форми на семейна грижа. Разширяване на мрежата от приемни семейства с акцент за деца от 0 до 3 години;
- **Специфична цел 2.2.** Подпомагане на социалната интеграция на младежите, напускащи специализирани институции.
- **Специфична цел 2.3.** Разкриване на социални услуги от резидентен тип със среда близка до домашната за хора с увреждания и стари хора.

Обща цел 3. Създаване на условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и индивиди в областта, чрез:

- **Специфична цел 3.1.** Осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда;
- **Специфична цел 3.2.** Подобряване качеството на живот на стари хора, които са в невъзможност да се справят сами с живота си;

- **Специфична цел 3.3.** Развиване на мрежата от социални услуги и укрепване системата на „Домашен социален патронаж“ за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на хората с увреждания и старите хора;
- **Специфична цел 3.4.** Създаване на условия за реинтеграция на рискови общности, индивиди и уязвими групи с рисково и зависимо поведение.

Обща цел 4: Създаване на ефективна система за подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги на територията на община Божурище, с активното участие на всички заинтересовани страни

- **Специфична цел 4.1.** Продължаване изграждането и развитието на капацитет за управление и планиране на социални услуги в структурите на общинско ниво.
- **Специфична цел 4.2.** Развиване капацитет за управление на социални услуги в доставчиците на социални услуги.
- **Специфична цел 4.3.** Развиване на капацитет за предоставяне на социални услуги.
- **Специфична цел 4.4.** Развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги.
- **Специфична цел 4.5.** Изграждане и развиване на капацитет за мониторинг, оценка и повишаване качеството на социалните услуги на общинско ниво.

Обща цел 5. Повишаване на ефикасността на услугите и осигуряване на равни възможности на достъп на ползвателите до тях чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество, чрез:

- **Специфична цел 5.1.** Стимулиране и развиване на междуобщинското партньорство в социалните услуги.
- **Специфична цел 5.2.** Развиване на ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и услуги.

3.4.2 Ключови индикатори за постиженията на Стратегията

Постигането на целите на стратегията в рамките на следващите пет години трябва да подобри качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение. Качествената промяна в ситуацията в Община Божурище ще бъде измервана чрез система от качествени и количествени индикатори за напредъка в решаването на идентифицираните проблеми.

Качествените индикатори за промяната в ситуацията ще покажат разликите при сравнението на показателите за настоящия момент с данните към 2020 г. Такива са:

- Изградена мрежа от достъпни и качествени социални услуги в Община Божурище, осигуряваща възможност за повишаване качеството на живот на максимален брой деца и лица, попаднали или живеещи в риск, чрез предоставяне на пълноценна грижа за създаване на условия за реално включване;
- Подобро равнище на създадени възможности за достъп до услуги на максимален брой нуждаещи се хора;
- Подобен достъп до социални услуги на отдалечени и разпръснати рискови групи чрез развитие на мобилни услуги в общината;
- Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за лица с увреждания и стари хора в община Божурище с приоритетно обхващане на самотно живеещите в малките населени места.

Количествените индикатори за успеха на осъществената интервенция в рамките на период от пет години и изпълнение на Стратегията са:

- Променено съотношение между институционален тип услуги и алтернативни услуги –10:1 в полза на услугите в общността;

- Съотношение 5:1 между ползвателите на услуги деца в алтернативна семейна грижа – към деца в резидентна грижа;
- Предотвратена институционализация на 80% от децата в риск от изоставяне към края на плановия период;
- Осигурена подкрепа за поне 40 % от уязвимите семейства и деца в ЦОП;
- Поне 40% от уязвимите семейства и деца от областта да бъдат обхванати в комплексна програма за ранно детско развитие;
- Поне 90% от децата в предучилищна възраст да бъдат обхванати в детски градини и поне 98% от децата в задължителна училищна възраст - в подходяща форма на образование;
- Осигурена здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за 80% от децата с увреждания като и подкрепа за техните семейства;
- 70% от децата с увреждания в предучилищна възраст обхванати в системата на образованието;
- Намаление със 70% на децата в риск от отпадане от училище;
- Подобро условия за самостоятелен живот в домашна среда на 30% от хората с увреждания и самотно живеещи стари хора, и в невъзможност да се справят сами с живота си, очакващи институционална подкрепа - потребители на услугите домашен социален патронаж и интегрирани услуги в семейна среда;
- Увеличени с 30% брой на ангажираните лица, доставящи интегрирани услуги; лични и социални асистенти, домашни помощници и др;
- Предотвратена преждевременна институционализация на най-малко 10 самотно живеещи стари хора и лица с увреждания, чрез развитите услуги за грижа в домашна среда;
- Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за поне 15% от старите хора живеещи в малките населени места;
- Повишен капацитет за управление на СУ на поне 3-ма представители на администрацията и поне 5 души персонал на доставчиците на услуги;
- Развити и функциониращи поне 2 нови за община Божурище услуги за деца, семейства и маргинализирани лица;
- Осъществени поне 1 междуобщинска социална услуга, обхващаща потребители от повече от 1 община.

4 Интервенция – социални услуги и мерки

4.1 Мерки и дейности по Направление 1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация

Обща цел 1: Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на индивиди и групи. Подкрепа на интегритета на семейства и общности.

Специфична цел 1.1. *Разширяване на мрежата от социални услуги и мерки в общината за подкрепа на уязвимите семейства и децата, за предоставяне на добра грижа за децата, социална интеграция на семейството и децата и индивидуално развитие.*

Мярка 1.1.1. Предоставяне на подкрепа на поне 40% от уязвимите семейства и деца в Центъра за обществена подкрепа Костинброд

Дейност 1.1.1.1. Продължаване и разширяване на дейността на ЦОП и превръщането им в междуобщински услуги:

- Популяризиране и разширяване на мобилната дейност на ЦОП Костинброд

Мярка 1.1.2 Осъществяване на комплексна програма за ранно детско развитие с обхват на поне 40% от уязвимите семейства и деца

По тази мярка ще бъдат осъществени дейности за насърчаване развитието на деца от 0-6 години. Те са насочени към развиване и подобряване на уменията за родителстване на

родители с малки деца, стимулиране на развитието на децата в тази възраст (спрямо стандартите за ранно детско развитие), включване в **предучилищна подготовка и училищно образование**. Дейностите ще включват партньорство между социалния, образователен и здравен сектор.

Дейност 1.1.2.1. Осигуряване на здравни грижи. Тази дейност ще бъде осъществявана съвместно от лични лекари, ЦОП, общинската администрация, кметове и кметски наместници, здравни медиатори, детски заведения и ще включва:

- Проследяване на развитието на детето (с най-висока интензивност през първата една година);
- Информирание и консултиране по въпроси, свързани с развитието на детето (хранене, сън, стимулиране, общуване, игра);
- Информирание и консултиране по въпроси, свързани с нуждите на детето и умения за разпознаването им;
- Извършване на редовни имунизации. Съвместна работа със здравните медиатори за обхващане на деца от етническите общности в неравностойно положение.

Дейност 1.1.2.2. Услуги в подкрепа на родителската грижа за деца до 6 години. Предоставят се от ЦОП в общините съвместно с лечебни заведения, образователни институции, дирекция “Социално подпомагане”, организации с нестопанска цел.

- Организиране на почасови услуги за деца – под формата на детегледачки или фамилни центрове. Тези услуги ще бъдат организирани като частни инициативи или в рамките на национални програми на МТСП и МОН;
- Предоставяне на краткосрочно подпомагане (храна, дрехи, памперси) за семейства с деца (0-3 години) в случаи на тежки социални проблеми (от ДСП, НПО, хуманитарни организации);
- Обхващане в детски ясли и градини. Планирането на местата в яслите и детски градини ще бъде съобразено с темповете на демографско развитие.

Мярка 1.1.3. Превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции

Дейност 1.1.3.1. Подкрепа за развитието на социалните ресурси на уязвими семейства.

Предвижда се съвместна дейност на ЦОП, ДЦРДУ, ДЦДУ, ЦСРИ, ДСП, ДБТ, образователните структури, структури за професионално обучение, медицински професионалисти и лечебни заведения за:

- информирание и подкрепа за достъп до наличните форми на социално подпомагане и услуги,
- информирание и подкрепа за достъп до административни и други услуги;
- подкрепа за достъп до услуги по професионално ориентиране, квалификация и преквалификация, активни мерки на пазара на труда и заетост;
- подкрепа за достъп до здравни грижи – подкрепа и консултиране за здравно осигуряване и налични здравни грижи;
- семейно консултиране и подкрепа на семействата от ЦОП, ДЦРДУ, ДЦДУ, ЦСРИ за преодоляване на семейни кризи и взаимоотношения в семействата.

Мярка 1.1.4. Включване на поне 90% от децата в предучилищна възраст в детска градина и на всички деца в задължителна училищна възраст в подходяща форма на образование

В мерките и дейностите досега бяха описани услуги за подкрепа на уязвимите семейства, което се очаква да има ефект и върху включване на децата в предучилищна и задължителна училищна възраст в съответна форма на подготовка и образование. Тук са включени само допълнителни и специално насочени дейности. Предвижда се инициативите и дейностите да се изпълняват съвместно от училищата, РИО София регион, общинската администрация, детски заведения, МКБППМН, ЦОП, НПО, съобразно националните приоритети за осигуряване на равен достъп до образование и развитие на интегрирано и включващо образование.

Дейност 1.1.4.1. Общински политики и мерки за осигуряване на правото на децата на достъп до образователни услуги и превенция на отпадането от училище:

- Осигуряване на специализиран транспорт за деца в зависимост от възрастта им до детските градини и училища (особено за малките населени места);
- Целенасочена политика на общината за подобряване на привлекателността на училището и мерки за превенция на отпадането в рамките на училищния процес.
- Пълно обхващане на децата в предучилищна подготовка – провеждане на кампании за обхващане на децата в подготвителен клас/група и осъществяване на постоянно наблюдение върху нивото на посещаемост.

Мярка 1.1.5. Осъществяване на програми за превенция на всички форми на насилие над и от деца и подкрепа на жертвите на насилие, експлоатация и трафик

Дейностите в тази сфера включват създаване на система от мерки за превенция на насилието над деца чрез развиване на техните умения за себеотстояване и защита; намаляване на агресивното поведение и отношения сред децата и предприемане на актове на насилие от страна на деца. Дейностите са насочени и към създаване на чувствителност сред населението и професионалистите за причините и форми за насилие, симптомите на насилие, така че системите за закрила да могат да изградят адекватни мерки за реакция. Дейностите се осъществяват от ЦОП, в общините, ДСП, със съдействието на МКБППМН, органите на МВР и пробационните служби, лечебни заведения, образователни институции, НПО.

Дейност 1.1.5.1. Осъществяване на образователни програми и кампании за превенция на агресивно поведение сред децата, развиване на познание за насилието, неговите симптоми и уменията за защита от него, организиране на инициативи на общинско ниво.

Дейност 1.1.5.2. Провеждане на обществени кампании за предотвратяване на насилието от и над деца, както и други форми на злоупотреба и експлоатация. Програмите и кампаниите ще бъдат осъществявани от ЦОП, МКБППМН, училищата и ще използват материали, разработени от ДАЗД, УНИЦЕФ и други организации, имащи опит в тази насока.

Дейност 1.1.5.5. Превенция на безнадзорността и тежките форми на детски труд и подкрепа за реинтеграция на децата на улицата.

- Работа с уязвими семейства и деца за подобряване на взаимоотношенията в семействата, развиване на социалните им ресурси, съдействие за решаване на битови и жилищни проблеми;
- Договаряне и изграждане на механизъм за оповестяване и съвместна работа на институциите, включени в процеса.

Мярка 1.1.6. Превенция на рисково поведение и подкрепа за преодоляване на последиците от него при деца и младежи

Услугите са фокусирани върху подкрепата за преодоляване и превенция на рисково поведение при децата и директна работа с деца с рисково поведение: консултиране и подкрепа за децата и семействата им. Ще се изпълняват от общинската администрация, училищното настоятелство, младежки и родителски организации, ЦОП Костинброд.

Дейност 1.1.6.1. Образователни програми и кампании в училище, в рамките на ЦОП, ДЦРДУ, насочени към превенция на рисково поведение - агресия, насилие, отклоняващо се поведение, рисково поведение на деца и младежи, здравна и социална просвета против зависимостите: провеждане на лекции и организиране на хепънинги, междуучилищни прояви и инициативи на общинско и областно ниво.

Дейност 1.1.6.2. Извънучилищни дейности и осмисляне на личното време на децата.

- Приоритетна необходимост е развитието на разнообразни извънучилищни дейности, като клубове по интереси, ателиета, детски работилници, занимания със спорт и изкуство, които се осъществяват от училища, читалища, ЦОП, училищно настоятелство, РИО София регион, НПО. Осъществяване на кампании за здравна просвета.

Дейност 1.1.6.3. Работа с деца - извършители на противообществени прояви и с рисково поведение, за подкрепа на децата в развиване на просоциално поведение. Включва индивидуални и

групови програми с децата и техните семейства. Ще се осъществяват от ЦОП Костинброд и МКБППМН.

Специфична цел 1.2. Създаване на нови социални услуги и увеличаване на капацитета на съществуващите услуги, които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа

Мярка 1.2.1. Развитие на приемната грижа и включване на поне 3 работещи професионални приемни семейства към края на действие на Стратегията.

Дейност 1.2.1.1. Развитие на дейности по приемна грижа към ЦОП.

Мярка 1.2.2. Развиване на услуги в подкрепа на кандидат-осиновители, осиновители и осиновени деца.

Дейност 1.2.2.1. Обучение и подготовка на кандидат осиноители от ЦОП.

Дейност 1.2.2.2. Подкрепа на осиноители и осиновени деца от ЦОП.

Специфична цел 1.3. Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на социалното включване на децата с увреждания.

Мярка 1.3.1. Осигуряване на достъп до здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация на деца с увреждания и подкрепа за техните семейства.

Тази мярка ще бъде осъществена чрез разкриване и развиване на нова социална услуга за улесняване достъпа до здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация.

Дейност 1.3.1.1. Разкриване и развиване на дейност на Център за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ) в гр.Божурище. Центърът ще бъде за деца и за възрастни хора с увреждания.

Дейност 1.3.1.2. Разкриване на Дневен център за деца с увреждания в с.Пожарево, общ.Божурище.

Мярка 1.3.2. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава дневна, почасова и заместваща грижа за поне 30% от децата с увреждания според вида на техните увреждания, отглеждани в семейна среда.

Бъдещото развитие на дневната и почасова грижа изисква да се спазват принципите на гъвкавост на услугите и съответствие с конкретните индивидуални потребности на децата и семействата, както за социализацията на децата с увреждания, така и за осигуряването на възможност за техните родители да работят. Дневната грижа за деца с увреждания ще бъде почасова, полудневна и целодневна. Тя има за цел да подготви децата, които до момента са живели изолирано, за включване в масови детски заведения, и да предостави временна подкрепа на родителите и семействата. Целодневната грижа ще бъде използвана като краен случай, особено във формата на дневни центрове, поради риска от вторична институционализация и сегрегирание на децата с увреждане. Предвидено е да се развият разнообразни форми:

- Разширяване на програмите, които предлагат домашни грижи - Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник за деца и лица с увреждания.
- Създаване на дневен център, който ще предоставя възможност за почасова, полудневна или целодневна грижа (в краен случай) за деца с увреждания. Ползването на дневния център във формата на целодневна грижа ще бъде ограничено до 1-2 години, тъй като усилията ще бъдат насочени към интеграция на децата в масови детски заведения;
- Почасова грижа в рамките на ЦСРИ или ЦОП;

Дейност 1.3.2.1. Осигуряване на помощни средства чрез ДСП по Закона за интеграция на хората с увреждания. Разкритите социалните услуги в общността ще предоставят информация, консултиране, съвети за права, процедури и посредничество за получаване на техническите помощни средства от социалните услуги в общността за деца и възрастни.

Дейност 1.3.2.2. Осигуряване на възможност за предоставяне на краткосрочна грижа за деца с увреждания за период на отсъствие на близките им. Услугата ще се предоставя чрез краткосрочно настаняване в приемно семейство или Център за подкрепяща грижа – иновативна форма, разкрита в

рамките на проектно финансиране с престой на децата на територията на центъра и в техните домове. Услугата ще има капацитет 10 деца и ще включва следните дейности:

- временен престой на деца от 0 до 18 години в Центъра – еднократен престой до 2 седмици и общ престой в годината до 1-2 месеца;
- почасова и полудневна грижа в Центъра;
- почасова и полудневна грижа от детегледачи в дома на детето.

Центърът за подкрепяща грижа ще бъде част от дейностите, които ще предлага ЦСРИ в гр.Божурище.

Дейност 1.3.2.3. Настаняване на деца с увреждания в семейства на близки и роднини, приемни родители и осиновяване.

Мярка 1.3.3. Осигуряване на качествена интегрирана предучилищна подготовка и образование за поне 70% от децата с увреждания

Дейност 1.3.3.1. Обхващане на деца с увреждания в масови детски градини и ясли.

Дейност 1.3.4.2. Интегриране на децата с увреждания в масови училища с ресурсни учители - осъществява се от училищата, РИО София регион, Екипа за комплексно педагогическо оценяване (ЕКПО) към РИО с подкрепата на общината, която трябва да осигури необходимата достъпна среда за децата с увреждания – вътре и извън сградата на училището.

Дейност 1.3.3.3. Адаптиране на средата (предоставяне на подходящо обзавеждане и оборудване) на яслите, детски градини и учебни заведения за прием на деца и младежи с увреждания.

Дейност 1.3.3.4. Подготовка и обучение на персонала на масовите детски заведения и училища за работа с деца и младежи с увреждания. Тази дейност се осъществява съвместно със структурите на образованието, общинска администрация, ОЗД, ЦОП в общината, услуги за деца с увреждания в общността (ЦСРИ, ДЦДУ).

Дейност 1.3.3.5. Осъществяване на кампании и работа в общността за приемане на децата с увреждания. Подкрепата за прием в масови детски заведения и дневни центрове, образователни институции се осъществява от ЦОП, ЦСРИ и ДЦ за деца с увреждания, общинска администрация, ДСП, НПО и други.

Специфична цел 1.4. Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на включването и реализация на лицата с увреждания.

Мярка 1.4.1. Развиване на ЦСРИ с мобилни екипи за обхващане на хората с увреждания в община Божурище

Община Божурище има намерение за разкриване на Център за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ) предлагащ социални услуги на всички възрастови групи на лица с увреждания – от 0 до 100 годишна възраст.

ЦСРИ осигуряват за хората с увреждания необходимата медицинска и социална рехабилитация, здравни грижи, информация и консултации. Освен това, семействата и близките, които полагат грижи за хора с увреждания, ще получават в ЦСРИ специализирана подкрепа, информиране и консултиране (здравно, психологическо, социално, юридическо). Постепенно ще се развият мобилни услуги, които да обхванат хората с увреждания в цялата община и да осигурят достъп до услуги в семейна среда за децата и хората с увреждания, живеещи в малките населени места. Планираната мобилност е двупосочна. От една страна, услугата ще отиде при клиента, когато не се изисква специално оборудване (например, рехабилитатор и психолог могат да предоставят част от услугите на място при посещение по адреси в селата по график); на място ще се предоставят консултации за семействата и обучения за ползване на техническите помощни средства и др. От друга страна, чрез осигуряване на специализиран транспорт клиентът може да бъде доведен до услугата в ЦСРИ.

Дейност 1.4.1.1. Разкриване на ЦСРИ в гр.Божурище с мобилен екип към него за предоставяне на услуги в селата и съседните общини – междуобщинска услуга. Проучване 2016 -2017 г. Разкриване – 2017 – 2018 г. Общ капацитет - 50 лица, от тях 20 деца. Разкриването на ЦСРИ е

описано и в *Мярка 1.3.1. Осигуряване на достъп до здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация на деца с увреждания и подкрепа за техните семейства, Дейност 1.3.1.1.*

Мярка 1.4.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.

Спектърът на тези услуги обхваща както ежедневни дейности въкъщи (като помощ при хранене, обслужване, помощ за излизане и придвижване), така и предоставяне на дневни и почасови услуги извън дома (в дневни центрове и алтернативни форми на заместваща грижа). Тези услуги ще бъдат организирани около съществуващите домашни социални патронажи.

Дейност 1.4.2.1. Разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания – домашен помощник, социален и личен асистент (продължение на националните програми - ДП, СА, ЛА, ОП "РЧР"). Идентифицираните потребности на рисковите групи изискват увеличение поне с 30% на наетите асистенти/домашни помощници за лица с увреждания. Дейностите ще бъдат осъществявани от общината и доставчиците на социални услуги.

Дейност 1.4.2.2. Увеличаване на броя на потребителите на Домашния социален патронаж и увеличаване на обхвата му във всички села от общината (2016-2020) с включване на повече хора с увреждания.

- Разширяване на обхвата на услугите - като територия и брой потребители поне с 20%;
- Включване на допълнителни услуги в подкрепа на самостоятелния живот на лицата с увреждания: подпомагане при хранене, обслужване, помощ за излизане и придвижване.
- Съдействие за осигуряване на адаптирана среда и технически помощни средства;
- Подобряване на материалните условия за работа на Домашния социален патронаж.

Дейност 1.4.2.3. Осигуряване на информация, съдействие и посредничество за улесняване на достъпа до технически помощни средства и достъпна среда в дома по програмите на АХУ и Закона за хората с увреждания.

Дейност 1.4.2.4. Разширяване на услугите в подкрепа на близките, които полагат грижи за хора с увреждания в домашна обстановка. Предоставяне на специализирана подкрепа на близките при инцидент с член от семейството, който води до инвалидизация – информирание и консултиране (здравно, психологическо, социално, юридическо). Подкрепата ще се предоставя от ЦСРИ в общината.

Мярка 1.4.3. Развиване на целева общинска политика / мерки за социално включване на хората с увреждания

Дейностите се изпълняват съвместно от общинската администрация, организации на хора с увреждания и обществени организации.

Дейност 1.4.3.1. Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общественото пространство, културни и здравни центрове, училища и детски градини.

Дейност 1.4.3.2. Дейности на ДБТ, общината и местни НПО за предоставяне на достъп до доходи, заетост, професионална квалификация, обучение и практически умения и др. за лицата с увреждания, адаптиране на работната среда.

Дейност 1.4.3.3. Прилагане на общински и национални мерки за осигуряване на по-широки възможности за самостоятелен живот – обучение на хората с увреждания, жилище, доходи, достъп до услуги и подпомагане, адаптиране на публичния транспорт и сигнална уредба за хора с различен тип увреждания.

Специфична цел 1.5. Създаване на социални услуги за подкрепа на социалното включване и реализация на младежи, маргинализирани лица, групи, безработни и хора със зависимости.

Мярка 1.5.1. Развиване на услуги за превенция и подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото и зависимо поведение на младежи и възрастни

Дейност 1.5.1.1. Разкриване на Центрове за временно настаняване в гр. Костинброд. Услугата е насочена към задоволяване на ежедневните потребности на лица за срок не повече от 3 месеца в рамките на календарната година. Центърът ще обслужва и община Божурище.

4.2. Мерки и дейности по Направление 2: Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа

Обща цел 2: Намаляване дела на хората, настанени в специализирани институции

Специфична цел 2.1. Настаняване на децата от специализирани институции в различни форми на семейна грижа.

Мярка 2.1.1 Осигуряване на семейна среда за поне 50% деца от институции чрез реинтеграция в биологичното, разширеното семейство, осиновяване и настаняване в алтернативна семейна грижа.

Дейностите по тази специфична цел ще се изпълняват от ОЗД, ЦОП и СИ по подкрепа на децата и семействата /биологични, разширени, осиновителни/.

Дейност 2.1.1.1. Реинтеграция в биологичното семейство. Услугите по реинтеграция на децата в биологичното семейство ще се предоставят от ЦОП и включват подкрепа на детето и на семейството.

- Консултиране и подкрепа на семейства в риск за възстановяване на прекъснатите връзки;
- Подкрепа на детето при реинтеграция в семейството;
- Услуги за изграждане на родителския капацитет.

За изпълнението на тази дейност ще бъде сформиран мобилен екип към ЦОП по реинтеграция в семейна среда на децата, настанени в СИ.

Дейност 2.1.1.2. Интеграция в разширено семейство – услугите по интеграция на децата в семейство на роднини и близки, в. ч. и в разширеното семейство ще се предоставят от ЦОП Костинборд и включват подкрепа на детето и на семейството.

- Консултиране и подкрепа за възстановяване на прекъснатите връзки на децата с близки и роднини;
- Подкрепа на детето в периода на адаптация в разширеното семейство;
- Подкрепа на роднини и близки при поемане на грижата за деца, отглеждани в институции;
- Консултиране, практическа подкрепа, съдействие, информирание, посредничество,
- Материална и финансова подкрепа в процеса на отглеждане на изведените деца.

Дейност 2.1.1.3. Настаняване на деца от СИ в приемни семейства. Услугите ще се предоставят от ЦОП и ще включват:

- Провеждане на кампании и информационни срещи по приемна грижа;
- Оценяване и обучение на бъдещи приемни родители;
- Подкрепа при предоставяне на приемната грижа.

Дейност 2.1.1.4. Подкрепа на процеса на осиновяването. Услугите ще се предоставят от ЦОП и ще включват:

- Обучение и психологическа подкрепа на кандидат – осиновители в предосиновителния период;
- Подкрепа на детето и на семейството в следосиновителния период.

Специфична цел 2.2. Подпомагане на социалната интеграция на младежите, напускащи специализирани институции.

Мярка 2.2.1. Разкриване на защитени жилища и ЦНСТ за деца и младежи

Дейност 2.2.1.1. Продължаване дейността на Наблюдавано жилище „Заедно” в с.Гурмазово. Разширяване на спектъра от услуги, насочени към социална интеграция и самостоятелен живот

Мярка 2.2.2. Програми за социална и трудова интеграция на младежите, напуснали СИ

Дейност 2.2.2.1. Предоставяне на подкрепа към младежите, напуснали СИ – информирани, предоставяне на консултации, съдействие и посредничество за намиране на работа и самостоятелно жилище, както и съдействие при кризисни ситуации. Дейностите ще се осъществяват от ЦОП, ЦСРИ и общините.

Дейност 2.2.2.2. Програми за професионална квалификация на младежите, напуснали СИ - включване в курсове за професионална квалификация към Дирекция Бюро по труда (ДБТ), и/или по проекти, подкрепени от Оперативната програма за развитие на човешките ресурси и Националните програми за заетост.

Дейност 2.2.2.3. Прилагане на общински и национални мерки за осигуряване на достъп до заетост за младежите, напуснали СИ – стимулиране на работодателите, програми за субсидирани работни места и др.

Дейност 2.2.2.4. Прилагане на общински мерки в подкрепа на младежите, напуснали СИ, за осигуряване на жилище (като настаняване под наем в общинско жилище, подкрепа чрез лимитиран във времето субсидиран наем).

Специфична цел 2.3. Разкриване на социални услуги от резидентен тип със среда, близка до домашната, за лица с увреждания и стари хора.

Мярка 2.3.1. Изграждане и развитие на социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната

Дейност 2.3.1.1. Разкриване на Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) за възрастни хора с деменция в гр.Божурище – капацитет 15, стартиране 2018;

Мярка 2.3.2. Предоставяне на алтернативни социални услуги на стари хора.

Дейност 2.3.2.1. Планиране на услуги от типа „малък групов дом” с малък капацитет и подобрена среда за стари хора с ниски доходи, които не са в състояние да живеят сами. Освен битовите и здравните грижи тук е необходимо да се предоставят и възможности за повече самостоятелност на живеещите в дома – домашен интериор, възможности да си готвят и да се грижат за себе си. С разкриването на такива услуги, ще се даде възможност на повече самотно живеещи стари хора да излязат от изолация и да получават грижи в среда близка до семейната.

Дейност 2.3.2.2. Провеждане на общински политики за стимулиране на публично частните партньорства за разкриване на модерни социални услуги в община Божурище - частни домове за стари хора, хосписи, дневни центрове.

4.3. Мерки и дейности и по Направление 3: Развитие на социални услуги в общността за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Обща цел 3. Създаване на условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и индивиди в областта.

Специфична цел 3.1. Осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания и стари хора в семейна среда

Мярка 3.1.1 Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства

Предоставянето на обгрижване в домашна среда на децата с увреждания, възрастните с увреждания и старите хора ще им осигури възможност да живеят в своя дом и в своята семейна среда, както и ще предотврати настаняването им в специализирани институции.

В рамките на Стратегията се цели увеличение с 30% на броя на ангажираните домашни помощници, лични и социални асистенти, както и увеличение с около 30% на броя на потребителите на тези услуги.

Специфична цел 3.2. Подобряване качеството на живот на стари хора, които са в невъзможност да се справят сами с живота си;

Дейност 3.2.1.1. Разкриване на услугата „Обществена трапезария” за социално слаби и самотно живеещи лица и семейства, като се търсят алтернативни източници за финансиране на услугата. Предстоящо разкриване – 2017г. след проучване на потребностите.

Дейност 3.2.1.2. Осигуряване на информация, съдействие и посредничество от представители на ДСП и социалните услуги за улесняване на достъпа до медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения, добавки за социална интеграция и достъпна среда в дома на децата и възрастните с увреждания по програмите на АХУ и Закона за интеграция на хората с увреждания.

Дейност 3.2.1.3. Предоставяне на специализирана подкрепа на близките, които полагат грижи за хора с увреждания в домашна обстановка– информирани и консултирани (здравно, психологическо, социално, юридическо) от ЦСРИ.

Дейност 3.2.1.4. Осигуряване на социално включване на хората с увреждане и стари хора в местните клубове на инвалида и пенсионера.

Специфична цел 3.3. Развиване на мрежата от социални услуги в системата на „Домашен социален патронаж” за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на хората с увреждания и старите хора

Дейност 3.3.1.1. Увеличаване на броя на потребители на „Домашен социален патронаж –с поне 20% , увеличаване на обхвата на населените места в общината.

Специфична цел 3.4. Създаване на условия за реинтеграция на рискови общности, индивиди и уязвими групи с рисково и зависимо поведение.

Мярка 3.4.1. Развиване на услуги за превенция на рисково и зависимо поведение, насочени към младежи и възрастни.

Дейност 3.3.1.1. Развиване на дейности по превенция в ЦОП и ЦСРИ за подпомагане приобщаването на рисковите групи към обществото.

Дейност 3.4.1.2. Включване на родителите и семействата в смесени социално-образователни услуги и кампании за превенция на домашното насилие, трафика, зависимостите и рисковото поведение, изпълнявани от училища, училищни настоятелства ЦОП и НПО.

Дейност 3.4.1.3. Разработване и изпълнение на Общински програми за изграждане на Социални жилища с външно финансиране.

Мярка 3.4.2. Услуги за реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение.

Дейност 3.4.2.1. Услуги за хора в пробация – консултиране, подкрепа за реинтеграция, курсове за професионална квалификация, които се изпълняват съвместно от Пробационни съвети, ДБТ, ДСП.

Дейност 3.4.2.2. Предоставяне на подкрепа на лица със зависимости и проблемно поведение. Услуги предоставяни от ЦОП и ЦСРИ.

Раздел В: План за действие

5 Управление и координация на изпълнението на стратегията

5.1 Структури за координация на областно и общинско ниво

Областен управител

Областният управител отговаря за изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в Софийска област. Той има ясно определени отговорности и правомощия в изпълнението на стратегията:

- Внася проекта на Областната стратегия за развитие на социалните услуги за обсъждане, съгласуване и за приемане от Областния съвет за развитие;
- Координира работата на общините на територията на областта при разработването на общинските планове за развитие на социалните услуги;
- Координира работата на РДСП и кметовете на общини в изготвянето на годишен план за изпълнение на областната стратегия за развитие на социалните услуги;
- Внася за одобрение в Областния съвет за развитие годишен доклад за изпълнение на стратегията;
- Координира цялостното изпълнение на Стратегията;

Регионална дирекция за социално подпомагане – Софийска област:

- Изготвя становища и прави предложения до АСП за откриване и закриване на социални услуги, в съответствие с планираните дейности в стратегията;
- Събира и актуализира база данни с резултатите от предоставяните социални услуги и следи за изпълнението на индикаторите за оценка на стратегията;
- Сътрудничи с областната и общинските администрации и с неправителствени организации при осъществяването на планираните дейности в стратегията;

Дирекция социално подпомагане Костинброд (за общините Костинброд и Божурище); има следните роли и отговорности:

- Прави предложения до кмета на общината за предоставяне на социални услуги в съответната община;
- Прави предложения до РДСП за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в стратегията;
- Осъществява сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка с областната стратегия и предвидените дейности в нея;

Общини, Общински съвет, кметове:

- Общините отговарят за цялостното изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги на тяхната територия.
- Разработват, приемат и прилагат Общински стратегии за развитие на социалните услуги за периода 2016 – 2020 г., чрез които на територията на всяка община се реализира Областната стратегия за развитие на социалните услуги.
- Разработват, приемат и осъществяват годишни планове за действие.
- Общинският съвет обсъжда и приема Общинска стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението ѝ по предложение на кмета на общината;
- Кметът на общината организира изработването на общинските програми и планове за развитие на социални услуги на територията на общината и на програмата за реализацията му, съгласува с Обществения съвет по социално подпомагане и внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;

- Кметът на общината след съгласуване с Обществения съвет представя годишен и заключителен доклад за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги за одобряване от Общинския съвет и участва в осъществяването на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на общинския план за развитие на социалните услуги като част от Областната стратегия;

Регионалният инспекторат по образованието – София регион

- Отговаря съвместно с РДСП за координирането и изпълнение на дейностите от стратегията, свързани с образованието, като осигуряване на достъп до качествено образование на деца и ученици, реинтеграция в системата на образование на необхванати, отпаднали и нередовно посещаващи училище ученици, интегриране в системата на образование на децата с увреждания, отглеждани в семействата и от СИ, и контролира дейностите, свързани с насочване на деца със специални образователни потребности, осигуряване на учители за ресурсно подпомагане на децата с увреждания и пр.

Регионална здравна инспекция – Софийска област

- Координира изпълнението на здравни мерки за осигуряване на достъп до качествена здравна грижа за цялото население, включително за хората в риск;
- Създава база данни за здравни специалисти в помощ на хора с увреждания и хора със зависимости, която се използва от ДСП за насочване и консултиране на клиенти в риск.

Регионална служба по заетостта – София чрез Бюрата по труда в Софийска област

- Разработва областни и местни програми за заетост и за обучение на рискови групи;
- Консултира младежи, напускащи и напуснали институции с цел професионално ориентиране, повишаване на квалификацията и посредничество при намиране на работа;
- Разработва мерки и програми съвместно с общините за професионална квалификация и включване на пазара на труда на възрастни с увреждания и на роми, живеещи в затворени етнически общности;
- Участва в разработването на програми за обучение и пренасочване на персонал от СИ;
- Осъществява посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи с цел намиране на работа

Неправителствени организации

Важна роля в изпълнението на стратегията играят НПО – част от тях участват в предоставянето на социални услуги като преки доставчици, други допринасят за прилагането на принципите на Стратегията като представители на гражданското общество и групите в риск в община Божурище.

5.2 Система на мониторинг и оценка. Работа на екипа за координация и мониторинг

Общинската стратегия е отворена система, която следва динамиката на промяната в развитието на показателите, които определят възникналите нови потребности на рисковите групи. Мониторингът и оценката на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги е естествен завършек на процеса по планиране, предоставяне и управление на социалните услуги на територията на дадена община.

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера и особено – за дългосрочни и комплексни интервенции като Общинската стратегия за социалните услуги. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления, дългосрочните цели и оперативните задачи в хода на изпълнението.

Конкретните цели и задачи на системата за мониторинг и оценка са:

1. Да осигурява постоянен **поток от актуална информация** за развитието на социалната среда в община Божурище, чрез:

- Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията;
 - Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа;
 - Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси.
2. Да обезпечи **текущия мониторинг** на изпълнението на дейностите по Стратегията на общинско ниво, чрез:
- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности / услуги, анализ и сравнение със заложените количествени и качествени индикатори в Плана за действие
 - Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и на степента на изпълнение на времевия график на дейности и резултати;
3. Да се изработят **комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие** от изпълнението на Общинската стратегия от гледна точка на целевите рискови групи. Оценката обхваща:
- **Релевантност** – съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;
 - **Ефикасността** на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, спазването на времевия график, планираните / вложените ресурси;
 - **Ефективността** на Стратегията – оценка на реалните ползи и ефекти за обхванатите потребители на услуги, както и на степента на обхващане на идентифицираните групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности в община Божурище. Качеството на предоставените социални услуги се оценява през призмата на ефекта върху целевите рискови групи, като се оценяват ползите за потребителите - индивидуални и общи за рисковата група;
 - **Въздействието** на Общинската стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;
 - **Устойчивостта** на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.
4. Да гарантира **системното актуализиране на Общинската стратегия, подобряването на политиките** за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки чрез:
- Предоставяне на конкретни препоръки, както за актуализиране на цялостната Стратегия по отношение на избраните приоритетни направления и цели, така и за оперативно препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности – социални услуги и мерки;
 - Системна обратна връзка от потребителите на услуги и препоръки за подобряване на вида и качеството на услугите в съответствие с реалните групови и индивидуални потребности;
 - Консултации и методическа помощ за усъвършенстване и подобряване на качеството на социалните услуги по места;
 - Идентифициране на добрите практики и научените уроци от осъществяването на Областната стратегия и мултиплициране на натрупания опит по места.

В съответствие с тези цели и задачи, изграждането и функционирането на цялостна Система за мониторинг и оценка дава реални, практически ползи за общините и структурите, които изпълняват Стратегията. На първо място, такава действаща система за мониторинг и оценка е ясен индикатор за това, доколко са реални намеренията на заинтересованите страни да осъществят на практика декларираните цели и планирани дейности в тази Стратегия. Същевременно, препоръките за промени, постоянният поток от информация и обратната връзка от целевите потребители на услугите, осигурен от Системата за мониторинг и оценка е задължително условие за ефективното изпълнение на Стратегията.

Мониторингът и оценката **с участие** е основният подход, който ще се следва при изграждането на системата. Този подход изисква включването и обратната връзка от всички

участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга. Участието гарантира съпричастността и чувството за собственост на заинтересованите страни върху продуктите и резултатите от мониторинга и оценката и съответно – тяхната готовност и интерес от прилагането на препоръките на практика.

Процесът по мониторинг и оценка на общинската стратегия се осъществява от общински екип за координация и мониторинг. Задачата на този екип е: да извършва наблюдение на социалните услуги на територията на съответната община; да събира информация от потребителите и персонала на услугите; да изготвя годишни планове за развитие на социалните услуги в общината, съобразно Общинската стратегия за развитие на социалните услуги; да изготвя годишен доклад за дейностите по мониторинг и изпълнение на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги; да участва в работната група за изготвяне анализ на ситуацията в съответната община.

Общинският екип за координация и мониторинг се сформира със заповед на кмета на общината, като в него се включват представители на общинската администрация, Д"СП", представители на свързани сектори - образование, здравеопазване, заетост, НПО.

5.3 Основни партньори. Механизми на партньорството

Областната и общинските стратегии за развитие на социалните услуги, както и годишният план за изпълнение са взаимосвързани стратегически документи на областно и общинско ниво. Те имат пряко отношение към реалното преодоляване на съществуващия дисбаланс в предлагането на социални услуги, осигуряване равен достъп до качествени социални услуги на хората от всички идентифицирани рискови групи и поставяне началото на процеса на дългосрочно стратегическо планиране на социалните услуги на общинско и областно ниво с участието на заинтересованите страни.

Дейности и мерки по направление 5: Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги.

Специфична цел 5.1. Стимулиране и развиване на междуобщинското партньорство в социалните услуги.

Развитието на партньорството между общини и сектори, изграждането на мрежи на областно и местно ниво ще способства за съчетаването на наличните и потенциалните ресурси, допълването и съгласуването на дейностите на ангажираните институции от различните сектори с фокус потребителите на услуги, уязвимите общности и групи.

Мярка 5.1.1. Изграждането на партньорство и работа в мрежа.

Дейност 5.1.1.1. Организиране на обучения, семинари, работни срещи и др. осигуряващи формиране и развитие на умения за изграждане и поддържане на ефективни партньорства на местно и областно ниво и работа в мрежа.

Дейност 5.1.1.2. Предоставяне на консултации, обучителни модули и обучения през практика за междуобщинско и междусекторно взаимодействие:

- Ефективно взаимодействие между общинска администрация, ДСП и НПО;
- Механизми и подходи за осигуряване на подкрепа от гражданския сектор за Стратегията;
- Умения за мобилизиране на потенциала на НПО за управление и предоставяне на социалните услуги, инициране и изпълнение на мерки за социално включване на общинско и областно ниво;
- Обучения и консултиране за подобряване на условията за включване на НПО като външни доставчици на услуги.

Дейност 5.1.1.3. Документиране и популяризиране на добрите практики в общините и в областта за осъществяване на партньорски взаимодействия при предоставянето и/или управлението на социални услуги и добрите практики за работа в мрежа при осъществяването на кампании за превенция на рисковото поведение или кампании за популяризиране на услугите.

Специфична цел 5.2. Развиване на ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и услуги.

При изпълнението на Стратегията са заложили конкретни дейности за развиване и апробиране на механизми за осъществяване на планираните смесени услуги и съвместни дейности между общини и сектори в решаването на проблемите на рисковите групи.

Мярка 5.2.1. Създаване на различни форми на партньорства.

Дейност 5.2.1.1. Подписване на Споразумения за съвместна работа за инициране и изпълнение на общи дейности, междубщински и смесени услуги – определят се рамкови правила и области на съвместна работа; формализират се и се издигат на по-високо ниво традиционно добри взаимоотношения.

Дейност 5.2.1.2. Организиране на работни срещи, обучения, семинари, обмяна на опит и добри практики. Междубщинските срещи са с участието на всички заинтересовани институции, в чиито компетенции попадат групите в риск (като ДСП, ДБТ, доставчици на социални и здравни услуги, училища, НПО и др.).

Дейност 5.2.1.3. Предоставяне на консултации, фасилитация, обучителни модули и обучения през практика за междубщинско и междусекторно взаимодействие.

Дейност 5.2.1.4. Планиране и изпълнение на съвместни проекти с допълване на наличните ресурси на съседни общини за изпълнение на Областната стратегия и на общинските стратегии.

Дейност 5.2.1.5. Съвместно развитие на мобилни екипи за осигуряване на подкрепа на деца, хора с увреждания и самотни стари хора в изолирани населени места.

5.4 Основни етапи в изпълнението на стратегията

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище обхваща 5-годишен период (2016 – 2020), в който се обособяват три етапа за изпълнение на стратегията, както следва:

ЕТАП	ПЕРИОД	ДЕЙНОСТИ
Подготвителен етап	2016 г. първо тримесечие /м.1 и м.2/	<ul style="list-style-type: none"> Изготвяне и приемане на Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Божурище План за действие 2016
Първи етап	2016 г.	<ul style="list-style-type: none"> Изпълнение на дейностите по стратегията
Актуализиране на стратегията	2016 г.	<ul style="list-style-type: none"> Препланиране на следващия етап в съответствие със Закона за социалните услуги и Правилника за неговото прилагане, и Плана за действие по Стратегията за Дългосрочна грижа
Втори етап	2016 г. -2018 г.	<ul style="list-style-type: none"> Изпълнение на дейностите по стратегията

Междинна оценка	2018 г. ,трето тримесечие	<ul style="list-style-type: none"> Оценка на постигнатите резултати и ефекти от стратегията
Актуализиране на стратегията	2018г. , четвърто тримесечие	<ul style="list-style-type: none"> Препланиране на следващия етап в съответствие със заключенията и препоръките от междинната оценка
Трети етап	2019 г. – 2020 г.	<ul style="list-style-type: none"> Изпълнение на дейностите по стратегията
Финална оценка	2020, четвърто тримесечие	<ul style="list-style-type: none"> Оценка на въздействието от Стратегията

6 Ресурси

6.1 Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

6.1.1 Човешки ресурси за предоставяне на социални услуги

Сравнителна таблица за броя на персонала преди стартирането (2015) и в хода на изпълнението на стратегията (2016– 2020 г.)

Вид на услугата	Към ...2015 година		Период 2016-2020 година	
	Общ капацитет на услугата	Зает персонал	Планиран капацитет	Необходим персонал
Услуги в общността				
<i>общо</i>				
Специализирани институции				
<i>общо</i>				
Други резидентни услуги				
Наблюдавано жилище за младежи напускащи институции- с. Гурмазово, общ. Божурище	10	2	10	2
<i>общо</i>	<i>10</i>	<i>2</i>	<i>10</i>	<i>2</i>
Други общински услуги и социални дейности				
Домашен социален патронаж - Божурище	90	6	90	6
<i>общо</i>	<i>90</i>	<i>6</i>	<i>90</i>	<i>6</i>
Общо – за всички услуги	100	8	100	8

6.1.2 Изграждане на административен и организационен капацитет за управление на услугите

Изграждането на капацитет за реализиране на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Божурище има за цел да повиши административния и организационен капацитет на всички институции - участници в реализацията на стратегията, така че да осигури благоприятна среда, в която хората, ангажирани с нейното изпълнение – от административните

позиции (отговорни за планиране на реформирането или разкриването на нови услуги, финансовото им обезпечаване), до специалистите, които директно предоставят социални услуги за рисковите групи, да реализират пълния си потенциал. Тази част от настоящата стратегия представя дейностите и мерките насочени към развитие на капацитета на човешките ресурси, ангажирани както с управлението, така и с предоставянето на съществуващите услуги и целят да осигурят разнообразни възможности за повишаване на професионалната квалификация, обогатяване на опита, въвеждане на иновативни практики в социалната работа, използване на ефективни механизми за осигуряване на участието на хората от рисковите групи в процеса на повишаване на качеството и ефективността на предоставяните услуги. Планирани са и мерки за изграждане на капацитет, свързани с осигуряване на допълнителен ресурс от управленски кадри, специалисти и помощен персонал, който да осигури предоставянето на новите услуги, планирани за разкриване в продължение на целия период на реализиране на стратегията. В отговор на идентифицираните потребности от развитие на съществуващия капацитет и на база прогнозиране на необходимите човешки ресурси за новите услуги, са изведени следните цели:

Дейности и мерки по направление 4: Развитие на капацитет за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги.

Обща цел 4: Създаване на ефективна система за подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги на територията на община Божурище, с активното участие на всички заинтересовани страни.

Развиването на нови социални услуги и подобряването на качеството на мрежата от социални услуги, въвеждането на принципи на работа и взаимодействие, насочени към ефективност и ефикасност и добро управление на услугите като цяло, изискват въвеждането на общински политики за развитие на човешките ресурси в услугите и общинска администрация чрез обучения, супервизия и различни форми на подкрепа. Предвижда се развитие на механизми и стимули на общинско ниво за подкрепа на доставчиците на социални услуги за непрекъснато повишаване на качеството на социалните услуги.

Специфична цел 4.1. Продължаване изграждането и развитието на капацитет за управление и планиране на социални услуги в структурите на общинско ниво.

Мярка 4.1.1. Адекватно ресурсно обезпечаване на развитието на отделите (специалистите), ангажирани с администрирането и управлението и развитието на социалните услуги на територията общината

Дейност 4.1.1.1. Осигуряване на адекватен брой служители (не по-малко от 2), ангажирани с разкриването и управлението на социалните услуги на територията на всяка община;

Дейност 4.1.1.2. Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие на капацитета на екипа в общината, ангажиран с управлението на социалните услуги и на доставчиците, които да осигурят:

- Повишаване на капацитета на служителите за изследване на потребностите на общността и планиране на вида и обхвата на услуги по превенция на рисковите фактори и услуги за целевите групи в риск (деца, семейства, хора с увреждане, самотно живеещи стари хора и т.н.);
- Изграждане на административен капацитет за реформиране и реструктуриране или закриване на съществуващи социални услуги, в съответствие с приоритетите и мерките на настоящата стратегия.
- Повишаване на компетентността на специалистите за финансово планиране и осигуряване и ефективно управление на финансовите средства и други ресурси, необходими за осъществяване на социалните услуги на територията на общината;
- Повишаване на компетентността за планиране и осъществяване на политики и програми за развитие на човешките ресурси, ангажирани с предоставянето на социални услуги в общината, обхващащи: развитие на системата на подбор, обучение, управление и задържане на персонала, въвеждане на гъвкави системи за възнаграждения, обвързани с обема и качеството на предоставяните услуги и индивидуалното представяне и др.

- Повишаване на познанията на специалистите в общината по прилагането на съществуващата нормативната уредба и добрите практики за администриране и управление на социални услуги в България (държавно делегирана дейност; с финансиране от общинските бюджети или с друго външно финансиране, осигурено от дарители или със средства от проекти);
- Повишаване на уменията и промяна на нагласите към възлагане на предоставянето на социални услуги на външни доставчици - неправителствени организации или търговски дружества;
- Повишаване на капацитета за наблюдение и оценка, както и за оказване на методическа подкрепа за повишаване на качеството на предоставяните социални услуги на територията на общината.

Специфична цел 4.2. Развиване капацитет за управление на социални услуги в доставчиците на социални услуги

Мярка 4.2.1. Развитие на професионални умения и опит за гъвкаво и ефективно управление на социалните услуги

В допълнение на подобряването на основните професионални умения на специалистите, ангажирани с администриране и управление на социалните услуги, се предвиждат следните дейности за изграждане на нов тип професионални компетенции, необходими за стартиране на нови услуги.

Дейност 4.2.1.1. Организиране на поредица от въвеждащи и надграждащи обучения за професионалистите, които ще бъдат ангажирани със създаването и управлението на нови социални услуги, за да се придобият адекватни управленски умения и практика за:

- Анализиране на потребностите, проблемите и ресурсите в общността, свързани с разширяване на обхвата, повишаване на ефективността или със създаване на нови социални услуги;
- организация на работата по предоставяне на новите услуги;
- изграждане на стратегии за популяризиране на услугите и спечелване на доверието на клиентите;
- развитие на между институционалното сътрудничество, както и привличане на представители на заинтересованите страни - граждани, НПО и др. в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на новите услуги;
- договаряне предоставянето на социални услуги и взаимоотношения в този процес;
- финансово управление и контрол;
- наблюдение и оценка на социални услуги, ориентирано към резултатите и постигнатото качество.

Дейност 4.2.1.2. Организиране на обучения, семинари и конференции за обмяна на опит и добри практики, осигуряващи развитие на професионалните компетенции за създаване и прилагане на ефективни системи за управление на човешките ресурси, които представляват съвкупност от:

- Процедури за подбор на персонал за новите услуги, съобразно предварително изяснени длъжностни и функционални характеристики за специалистите и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на услугата;
- Дейности за привличане и развитие на специалисти, чрез стажантски програми и /или преобучение на специалисти и осигуряване на помощен персонал от социални услуги, след закриване на социални услуги в общините от областта;
- Дейности за привличане на специалисти чрез други доставчици на социални услуги/или с НПО, в рамките на съществуващи или новосъздадени партньорски взаимодействия на местно и регионално ниво, с цел по-ефективно и гъвкаво използване на съществуващия набор от специалисти в общините и в областта или с цел оптимизиране на разходите за високо квалифициран персонал.

Мярка 4.2.2. Повишаване на квалификацията и умения на управленския персонал в действащите социални услуги

Дейност 4.2.2.1. Осъществяване на поредица от базисни и надграждащи обучения за повишаване на управленския опит и квалификацията по отношение на:

- анализ на потребностите от специалисти и поддържащ персонал, дизайн/развитие на длъжностните и функционалните характеристики на персонала;
- подбор на персонал, ориентиране и обучение/преобучение на персонала; освобождаване на персонал;
- ефективно планиране на работните задачи и дейностите по предоставяне на услугите, съобразно потребностите от развитие на предлаганите социални услуги;
- въвеждане на иновативни практики за ефективна оценка на положения труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по случаи за удовлетворяване на потребностите на клиентите;
- добро управление и задържане на специалисти и помощен персонал; осигуряване на тяхното непрекъснато развитие;
- стимулиране на работата в екип; работата в разширени/мултидисциплинарни екипи.

Дейност 4.2.2.2. Осигуряване на обучение и периодични консултации за ръководителите (ръководните екипи) на доставчиците на социални услуги на местно ниво (най-малко веднъж годишно), с цел повишаване на компетентността им по отношение на планирането, осигуряването и ефективното управление на финансовите средства и други ресурси, необходими за осъществяване на набора от социални услуги, предоставяни от съответния доставчик.

Дейност 4.2.2.3. Осигуряване на обучение и методическа подкрепа за повишаване на компетентността на специалистите, управляващи социалните услуги, за познаване и ефективно прилагане на съществуващата нормативната уредба и добрите практики за администриране и управление на социални услуги в България.

Дейност 4.2.2.4. Осигуряване на обучение, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно и регионално ниво;

Дейност 4.2.2.5. Осигуряване на възможности за участие в работни срещи, конференции, обучителни пътувания/стажантски програми и др. тип дейности, осигуряващи обмен на опит и професионално развитие на управленския екип на доставчиците;

Дейност 4.2.2.6. Въвеждане на системи за документиране на опита и добрите практики, и за популяризиране на резултатите от предоставяните услуги, популяризиране на дейностите по предоставяне на услугите на местно и регионално ниво.

Мярка 4.2.3. Въвеждане на системи на супервизия

Разработването и въвеждането на ефективни системи за супервизия в практиката на доставчиците ще стимулира развитието на капацитета за реализиране на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище и ще осигури качество на предоставяните услуги.

Дейност 4.2.3.1. Поредица от обучения, които да развият капацитета на доставчиците на общинско и регионално ниво за осъществяване на супервизия, съобразена със спецификата на предоставяните услуги.

Дейност 4.2.3.2. Въвеждане на практиката за осъществяване на индивидуална и групово супервизия, като елемент от системата за управление на човешките ресурси и като средство за осигуряване на качество на предоставяните услуги.

Специфична цел 4.3. Развиване на капацитет за предоставяне на социални услуги

Мярка 4.3.1. Повишаване на квалификацията и уменията на персонала, директно ангажиран в предоставянето на социални услуги.

Целта на мярката е да се осигури непрекъснато повишаване на капацитета за предоставяне на социални услуги на специалистите и помощния персонал, директно ангажиран в предоставянето на услуги.

Дейност 4.3.1.1. Осигуряване на поредица от обучения за специалистите - социални работници, психолози, специални педагози, рехабилитатори и др., както и за помощния персонал, ангажиран в директното предоставяне на социалните услуги, които да осигурят:

- обогатяване на знанията и опита им за ефективна работа по случай;

- осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга;
- оценка на въздействието, документиране на добрите практики в работата по случай;
- придобиване на знания и умения за качествено предоставяне на социалните услуги, в които са ангажирани.

Дейност 4.3.1.2. Провеждане на обучения, които да осигурят усвояване на специфични умения за планиране на професионалното развитие и кариерно израстване, умения за работа в екип и ефективно общуване, работа по проекти, взаимодействие с различни институции, и др.

Дейност 4.3.1.3. Осигуряване на възможности за обучение, обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги;

Дейност 4.3.1.4. Осигуряване на възможности за участие в работни срещи, конференции, обучителни пътувания/стажантски програми и др. на регионално, национално и европейско ниво, осигуряващи обмен на опит и професионално развитие на специалистите, които директно предоставят социални услуги.

Специфична цел 4.4. Развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги.

Мярка 4.4.1. Умения за насърчаване на изграждането на партньорства и работа в мрежа

Дейност 4.4.1.1. Организиране на обучения, семинари, работни срещи и др. осигуряващи формиране и развитие на умения за изграждане и поддържане на ефективни партньорства на местно и областно ниво и работа в мрежа.

Дейност 4.4.1.2. Предоставяне на консултации, фасилитация, обучителни модули и обучения през практика за междуобщинско и междусекторно взаимодействие

- Ефективно взаимодействие между общинска администрация, ДСП и НПО;
- Механизми и подходи за осигуряване на подкрепа от гражданския сектор за областната стратегия; умения за мобилизиране на потенциала на НПО за управление и предоставяне на социалните услуги, инициране и изпълнение на мерки за социално включване на общинско и областно ниво;
- Обучения и консултиране за подобряване на условията за включване на НПО като външни доставчици на услуги.

Дейност 4.4.1.3. Създаване и използване на програми за обмен на различни професионалисти, в рамките на общините и в областта.

Дейност 4.4.1.4. Документиране и популяризиране на добрите практики в общините и в областта за осъществяване на партньорски взаимодействия при предоставянето и/или управлението на социални услуги и добрите практики за работа в мрежа при осъществяването на кампании за превенция на рисковото поведение или кампании за популяризиране на услугите.

6.2 Финансови и материални ресурси

6.2.1 Източници на финансиране

Ресурсното обезпечаване на изпълнението на мерките и дейностите на Стратегията се осъществява опосредствено чрез бюджета на община Божурище. Средствата за финансиране на планираните социални услуги се определят спрямо национални стандарти за финансиране на дейностите в комплексите от социални услуги. За определянето на общия размер на необходимите средства за всяка от планираните социални услуги ще се определи финансов ресурс, чрез който предоставянето на услугата да се обезпечи. При определяне размера на средствата за текуща издръжка ще се има предвид следното:

- За услугите, за които има определен единен разходен стандарт за разпределение на дейностите, финансирани чрез общинските бюджети, на местни и делегирани от държавата дейности и за определяне на стандарти за финансиране на делегирани от държавата дейности през 2016г., ще се ползва съответният стандарт;

- За услуги, за които няма определен единен разходен стандарт, ще бъде определен примерен стандарт на база пресметнати разходи за предоставянето на услугата, практика по осъществяване на дейности, близки с дейностите по предоставяне на услугата или като част от единния разходен стандарт на услуга, близка по характер до планираната социална услуга.

При определяне на източниците на финансиране се дава приоритет на делегираните от държавата средства за общината, която е призвана да предоставя социалните услуги, съобразно местните потребности. Ето защо се очаква плавно покачване на местните разходи за социални дейности в абсолютна стойност при запазване на водещата роля на държавно делегираните средства в структурно отношение. Финансовите средства за осигуряване изпълнението на Годишните планове за развитие на социалните услуги ще се явяват ежегодно обособени раздели от съответните бюджети на общините.

Необходимо е да се отчете, че освен коментираните по-горе разходи за дейност, доставчиците трябва да осигурят ресурсно и капиталовите си разходи, които неизбежно съпътстват разгръщането на новите комплекси от социални услуги, а и поддържането на капацитета на съществуващите. Проведеният анализ категорично показва, че към момента в София област социалните услуги, доставяни от специализирани институции и в местните общности се финансират изключително като държавно делегирана дейност. Изключение прави само социалният патронаж, който се финансира от общините със собствени приходи. Възможностите на държавния бюджет и особено - на общинските, са критично ограничени от кризата. В тези условия, ключови за осигуряване на адекватно на заявените намерения финансиране ще бъдат дейностите по участие в проекти и програми, както и публично-частните партньорства.

6.2.2 Други необходими ресурси

От особено значение за успеха на Стратегията е развитието на капацитета за доставка и управление на социалните услуги в мрежа от интегрирани комплекси. То предполага развитие на човешките ресурси, но така също и на информационните ресурси (информационни и комуникационни системи и технологии) на доставчиците. Нарастването на общия капацитет на комплексите от социални услуги следва да се балансира по подходящ начин и с нарастване на капацитета за управлението им. Подчиняването на дейностите на императива на индивидуалния подход към потребителите на социални услуги, което се изразява в интегрирането на комплексите социални услуги, както помежду им, така и с други услуги, предполага качествено ново ниво на сложност при управлението на услугите. От изключително значение за успеха е как доставчиците на услуги ще подготвят и адаптират системите си за управление към качествения скок на капацитета на комплексите, който имат намерение да осъществят.

Адекватно на развитието на социалните услуги ресурсно обезпечаване предполага не само механичен ръст на средствата за финансиране, но и непрекъснато подобряване на прилаганите системи за финансово управление и контрол. Законосъобразното, целесъобразно, но и икономично, ефикасно и ефективно използване на ресурсите е от есенциално значение по отношение на устойчивото развитие на социалните услуги. В тази насока добра практика е системите за финансово управление и контрол да бъдат подкрепени със системи и инструменти за управление на интегритета – особено при доставката на стоки и услуги чрез обществени поръчки.

7 Комуникационна програма

7.1 Цели, задачи и методи

Реализирането на стратегията ще се съпровожда от различни информационни мероприятия, които ще осигурят нейната публичност, както в процеса на разработване, така и по време на реализация.

7.2 Оперативно изпълнение на комуникационната програма

Комуникационната програма се основава на следните принципи:

- Прозрачност;

- Координация на стратегията с други стратегически документи и програми на национално и местно ниво;
- Ефективност при изпълнение на общинската стратегия за развитие на социални услуги;
- Партньорство и сътрудничество между всички заинтересовани страни;
- Достигане на информацията до най-голям брой заинтересовани лица;

Целеви групи:

- Потребители на социални услуги;
- Органи и институции на държавната и местната власт;
- Неправителствени организации;
- Доставчици на социални услуги;
- Други.

Програмата за комуникация се основава на няколко основни форми: директна комуникация, комуникация чрез масовите медии - местни, регионални и национални, комуникация чрез Интернет, комуникация между партньорите и заинтересованите страни.

Чрез комуникационната програма се цели да се привлече общественото внимание и да се повиши чувствителността на обществото към хората от различните уязвими групи, към техните потребности и възможности за решаване на проблемите им, както и към въпросите, свързани с толерантността, социалната интеграция, равни права и др.

Раздел Г: Приложения

Приложение №1: Таблица на планираните социални услуги и мерки

Приложение №2: Логическа рамка на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Божурище

Приложение №1: Таблица на Планирани социални услуги и мерки в Община Божурище по приоритетни направления

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
Направление 1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация									
1	Център за обществена подкрепа – услуга в общността, почасова	Деца от 0 до 18 години; Уязвими семейства с деца от 0 до 18 години от всички населени места в общината; Деца в специализирани институции; Деца необхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище; Деца жертви и извършители на насилие	Костинброд-Божурище	210	210	280-290	Превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения на самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви Превръщане на ЦОП в междуобщински услуги	Костинброд	Налична ДДД
2	Дневен център за деца с увреждания - услуга в общността, дневна грижа	Деца с увреждания, деца аутисти	Община Божурище и съседните общини междуобщинска услуга			90	Превенция на изоставянето. Консултиране, дневна грижа, рехабилитация, логопедична помощ, информирание и обучение, специализирани медицински грижи	с.Пожерево, община Божурище	Нова – разкриване 2018
3	Дневен център за работа с деца на улицата – услуга в общността, дневна грижа	Деца на улицата, просещи и negliжирани деца, отпадащи от училище.	Костинброд – Сливница и Божурище	56	56	65	Комплекс от социални услуги, свързани с превенция на попадането на деца на улицата и отпадане от училище, социална рехабилитация и интеграция на деца	Костинброд	Налична ДДД
4	ЦСРИ- услуга в общността за деца и възрастни хора с увреждания, почасова	Деца и лица с увреждания Семейства на деца и лица с увреждания	Община Божурище			60	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; Умения за самостоятелност; Задоволяване на ежедневни, здравни и рехабилитационни потребности и организация на свободното време Организиране на обучителни и терапевтични дейности, съобразени с потребностите на целевата група Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог	гр.Божурище	Нова – разкриване 2016-2017

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
5	Център за подкрепяща грижа – иновативна услуга	Деца от 0 до 18 г. с увреждания	София област			40	Организиране на почасови услуги за деца – грижа за различни периоди от време (гледане вкъщи, придружаване до детски заведения). Предоставяне на подпомагане (храна, дрехи, памперси) в случаи на тежки социални проблеми.	София област	Нова – разкриване 2017 г. финансиране по проект.
6	Приемна грижа	Кандидат-приемни и приемни семейства, деца	София област	1		3	Подбор, обучение и оценка на кандидат-приемни и наемане, наблюдение и подкрепа на професионални приемни родители.	София област	Налична Тенденция за ДДД
Направление 2: Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа									
1	Наблюдавано жилище	Младежи над 18г . напускащи СИ	Община Божурище	10	10		Наблюдение, съдействие и консултиране на младежите напускащи специализираните институции; изграждане на умения за самостоятелен живот; превенция на рисково поведение; психологическо консултиране, семейно консултиране, медиация, рехабилитация; обучение и подпомагане при трудова реализация, квалификация и преквалификация, кариерно консултиране	с.Гурмазово	Налична ДДД
2	ЦНСТ за възрастни хора с деменция - резидентна услуга за дългосрочна грижа	Възрастни хора с деменция	Община Божурище		15	30	Комплексни услуги, свързани със задоволяване на основните жизнени потребности на хора с увреждания в близка до семейната среда, оказване на индивидуализирана подкрепа и грижа.	Божурище	Нова – разкриване 2018 г.
3	Малък групов дом	Стари хора с ниски доходи	Община Божурище			20	Предоставяне на ежедневна грижа, в среда близка до домашната с активното участие на потребителите на услугата.	След подсигуряване на финансиране	Нова – разкриване 2017 - 2020 г.

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

№	Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет			Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Местоположение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2015	2016	2020			
Направление 3: Развитие на социални услуги в общността за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение.									
1	Домашен социален патронаж <i>Общинска дейност</i>	Деца и лица с различни увреждания; Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Божурище	90	90	120	Доставка на храна, обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка отделна община.	Община Божурище	Налична общинска дейност
2	Услуги «Личен и социален асистент», «Домашен помощник» По ОРРЧР и НП «АХУ»	Деца и лица с различни увреждания; Самотни стари хора с трайни увреждания, или в тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Божурище				Осигуряване на грижи в семейна среда за лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи	Община Божурище	Налична
3	Обществена трапезария	Самотни и стари хора, лица с увреждания с ниски доходи или без доход.	Община Божурище			20	Предлагане на храна на хора, изпаднали в безпомощност, без доходи и близки, самотни възрастни и инвалиди; скитащи и безпризорни лица.	Община Божурище	Предстои разкриване след проучване на потребностите – през 2017

Забележка: В последната колона се посочват основните стъпки и етапи в развитието на услугата с посочване на годината в скоби към отделните стъпки. Така тази таблица съдържа информацията за плана за действие, който е съкратен от настоящия формат за областна стратегия.

Приложение №2 Логическа рамка на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище

Визия				
Общи цели		Индикатори – базови индикатори за въздействието на Стратегията и постигнатата промяна в ситуацията към 2015 г.	Източници на информация	Период на проверка
Обща цел 1	Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на индивиди и групи. Подкрепа на интегритета на семейства и общности.	<ul style="list-style-type: none"> • Изградена мрежа от достъпни и качествени социални услуги в община Божурище, осигуряваща възможност за повишаване качеството на живот на максимален брой деца и лица, попаднали или живеещи в риск, чрез предоставяне на пълноценна грижа за създаване на условия за реално включване; • Подобро равнище на създадени възможности за достъп до услуги на максимален брой нуждаещи се хора; • Подобрен достъп до социални услуги на отдалечени и разпръснати рискови групи чрез развитие на мобилни услуги; • Променено съотношение между институционален тип услуги и алтернативни услуги -10:1 в полза на услугите в общността; • Съотношение 5:1 между ползвателите на услуги за деца в алтернативна семейна грижа- към деца в резидентна грижа. 	Аналитични доклади на независими експерти. Социологически проучвания. Финален доклад за оценка на въздействието на Общинската стратегия. Годишни доклади за мониторинг на напредъка на изпълнението на стратегията. Данни НСИ Месечни и тримесечни справки- ДСП. Проучване за обратна връзка от потребителите	Годишна база Всяка година 2016/2017 2018/ 2019
Обща цел 2	Намаляване дела на хората, настанени в специализирани институции	<ul style="list-style-type: none"> • Променено съотношение между институционален тип услуги и алтернативни услуги -10:1 в полза на услугите в общността; • Съотношение 5:1 между ползвателите на услуги за деца в алтернативна семейна грижа- към деца в резидентна грижа. • Предотвратена институционализация на 80% от децата в риск от изоставяне към края на плановия период; • Подобро равнище условия за самостоятелен живот в домашна среда на 30% от хората с увреждания и самотно живеещи стари хора, и в невъзможност да се справят сами с живота си, очакващи институционална подкрепа. • Предотвратена преждевременна институционализация на най-малко 10 самотно живеещи стари хора и лица с увреждания, чрез развити услуги в домашна среда; 	Доклади на общински екип за координация и мониторинг; Данни на НСИ, РИО, ОЗД, ДСП, общини; Анализи и данни ДСП;	Годишна база 2017-2020
Обща цел 3	Създаване на условия за социално включване и интегриране на максимален брой	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за лица с увреждания и стари хора с приоритетно обхващане на 	Отчети на СУ;	Годишна база

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

	<p>хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и индивиди в областта.</p>	<p>самотноживеещите в малките населени места.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осигурена подкрепа за поне 40 % от уязвимите семейства и деца в ЦОП; • Поне 40% от уязвимите семейства и деца от областта да бъдат обхванати в комплексна програма за ранно детско развитие; • Поне 90% от децата в предучилищна възраст да бъдат обхванати в детски градини и поне 98% от децата в задължителна училищна възраст - в подходяща форма на образование; • Осигурена здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за 80% от децата с увреждания като и подкрепа за техните семейства; • 70% от децата с увреждания в предучилищна възраст обхванати в системата на образованието; • Намаление със 70% на децата в риск от отпадане от училище; • Подобрени условия за самостоятелен живот в домашна среда на 30% от хората с увреждания и самотно живеещи стари хора, и в невъзможност да се справят сами с живота си, очакващи институционална подкрепа - потребители на услуги домашен социален патронаж и интегрирани услуги в семейна среда; • Предотвратена преждевременна институционализация на най-малко 10 самотно живеещи стари хора и лица с увреждания, чрез развитите услуги за грижа в домашна среда; • Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за поне 15% от старите хора живеещи в малките населени места; 	<p>Обратна връзка от потребителите ;</p> <p>Посещения на място;</p> <p>Анализи и отчети на общинския екип за координация и мониторинг;</p>	<p align="center">2017- 2020</p>
<p>Обща цел 4</p>	<p>Създаване на ефективна система за подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги на територията на София област, с активното участие на всички заинтересовани страни.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Изградена мрежа от достъпни и качествени социални услуги в община Божурище, осигуряваща възможност за повишаване качеството на живот на максимален брой деца и лица, попаднали или живеещи в риск, чрез предоставяне на пълноценна грижа за създаване на условия за реално включване; • Подобрено равнище на създадени възможности за достъп до услуги на максимален брой нуждаещи се хора; • Подобен достъп до социални услуги на отдалечени и разпръснати рискови групи чрез развитие на мобилни услуги; • Увеличени с 30% брой на ангажираните лица, доставящи интегрирани услуги; лични и социални асистенти, домашни помощници и др; • Повишен капацитет за управление на СУ на поне 3 	<p>Проучване за обратна връзка от потребителите за качеството на предоставяните СУ;</p> <p>Анкетни;</p> <p>Документация на СУ;</p> <p>Срещи с персонала в СУ;</p> <p>Документация за обучения;</p>	<p align="center">Годишна база</p> <p align="center">2017 -2020</p>

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

		представители на администрацията и поне 5 души персонал на доставчиците на услуги;		
Обща цел 5	Повишаване на ефикасността на услугите и осигуряване на равни възможности на достъп на ползвателите до тях чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество .	<ul style="list-style-type: none"> • Развити и функциониращи поне 2 нови за община Божурище област услуги за деца, семейства и маргинализирани лица; • Осъществени поне 1 междуобщинска социална услуга, обхващащи потребители от повече от 1 община; 	Протоколи и решения на ОбС; Подписани междуобщински и междусекторни споразумения; Срещи; Доклади на ЗМО;	Годишна база 2017-2020

Специфични цели	Мерки, дейности	Ключови индикатори за ефекта и пол-зите от реализацията на Стратегията	Преки резултати / индикатори за изпълнението на планираните дейности	Източници на информация	Период на проверка
Направление 1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация					
1.1. Разширяване на мрежата от социални услуги и мерки в общината за подкрепа на уязвимите семейства и децата, за предоставяне на добра грижа за децата, социална интеграция на семейството и децата и индивидуално развитие	Мярка 1.1.1. <u>Предоставяне на подкрепа на поне 40% от уязвимите семейства и деца в Центрове за обществена подкрепа</u>	Продължаване и разширяване на дейността на ЦОП и превръщането им в междуобщински услуги	<ul style="list-style-type: none"> • Популяризиране и разширяване на мобилната дейност на ЦОП Костинброд 	Решения на Общинските съвети за разкриване на услугите Заповед на Изпълнителния директор на АСП за ДДД	2016-2017
	Мярка 1.1.2. <u>Осъществяване на комплексна програма за ранно детско развитие с обхват на поне 40% от уязвимите семейства и деца</u>	Осигуряване на здравни грижи. Тази дейност ще бъде осъществявана съвместно от лични лекари, ЦОП в общините, общински администратори, кметове и кметски наместници, здравни медиатори, детски заведения и ще включва:	<ul style="list-style-type: none"> • Проследяване на развитието на детето; • Информирание и консултиране по въпроси, свързани с развитието на детето; • Информирание и консултиране по въпроси, свързани с нуждите на детето и умения за разпознаването им; • Извършване на редовни имунизации. 	Протоколи от проведени срещи, мероприятия, обучения Списъци с участници Информационни материали от проведени кампании	2016-2017

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

		<p>Услуги в подкрепа на родителската грижа за деца до 6 години. Предоставят се от ЦОП в общините съвместно с лечебни заведения, образователни институции, дирекция “Социално подпомагане”, организации с нестопанска цел.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Организиране на почасови услуги за деца – под формата на детегледачки или фамилни центрове. • Предоставяне на краткосрочно подпомагане (храна, дрехи, памперси) за семейства с деца (0-3 години) в случаи на тежки социални проблеми (от ДСП, НПО, хуманитарни организации); • Обхващане в детски ясли и градини. Планирането на местата в яслите и детски градини ще бъде съобразено с темповете на демографско развитие. 	<p>Протоколи от проведени обучения Списъци с участници Информационни материали от проведени кампании</p>	<p>2016-2017</p>
	<p><u>Мярка 1.1.3</u> <u>Превенция на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции</u></p>	<p>Подкрепа за развитието на социалните ресурси на уязвими семейства. Предвижда се съвместна дейност на ЦОП, ДЦРДУ, ДЦДУ, ЦСРИ, ДСП, ДБТ, образователните структури, структури за професионално обучение, медицински професионалисти и лечебни заведения</p>	<ul style="list-style-type: none"> • информиране и подкрепа за достъп до наличните форми на социално подпомагане и услуги, • информиране и подкрепа за достъп до административни и други услуги; • подкрепа за достъп до услуги по професионално ориентиране, квалификация и преквалификация, активни мерки на пазара на труда и заетост; • подкрепа за достъп до здравни грижи – подкрепа и консултиране за здравно осигуряване и налични здравни грижи; • семейно консултиране и подкрепа на семействата от ЦОП, ДЦРДУ, ДЦДУ, ЦСРИ за преодоляване на семейни кризи и взаимоотношения в семействата. 	<p>Протоколи от проведени срещи, мероприятия, обучения Списъци с участници Информационни материали от проведени кампании</p>	<p>2016-2017</p>

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

	<p><u>Мярка 1.1.4 Включване на поне 90% от децата в предучилищна възраст в детска градина и на всички деца в задължителна училищна възраст в подходяща форма на образование</u></p>	<p>Общински политики и мерки за осигуряване на правото на децата на достъп до образователни услуги и превенция на отпадането от училище:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на специализиран транспорт за деца в зависимост от възрастта им до детските градини и училища (особено за малките населени места); • Целенасочена политика на общината за подобряване на привлекателността на училището и мерки за превенция на отпадането в рамките на училищния процес. • Пълно обхващане на децата в предучилищна подготовка – провеждане на кампании за обхващане на децата в подготвителен клас/група и осъществяване на постоянно наблюдение върху нивото на посещаемост. 	<p>Протоколи от проведени срещи, мероприятия, обучения Списъци с участници Информационни материали от проведени кампании</p>	<p>2016-2017</p>
	<p><u>Мярка 1.1.5 Осъществяване на програми за превенция на всички форми на насилие над и от деца и подкрепа на жертвите на насилие, експлоатация и трафик</u></p>	<p>Превенция на агресивно поведение сред децата, развиване на познание за насилието, неговите симптоми и уменията за защита от него;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Осъществяване на образователни програми и кампании • Организиране на хепънинги и инициативи на общинско и областно ниво. • Провеждане на обществени кампании за предотвратяване на насилието от и над деца, както и други форми на злоупотреба и експлоатация 	<p>Протоколи от проведени срещи, мероприятия, обучения Списъци с участници Информационни материали от проведени кампании</p>	<p>2016-2017</p>
		<p>Превенция на безнадзорността и тежките форми на детски труд и подкрепа за реинтеграция на децата на улицата.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Работа с уязвими семейства и деца от ЦОП и ДЦРДУ в общините за подобряване на взаимоотношенията в семействата, развиване на социалните им ресурси, съдействие за решаване на битови и жилищни проблеми; 	<p>Протоколи от проведени срещи, мероприятия, обучения Списъци с участници Информационни материали от проведени кампании</p>	<p>2016-2017</p>

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

	<u>Мярка 1.1.6. Превенция на рисковото поведение и подкрепа за преодоляване на последиците от него при деца и младежи</u>	<p>Превенция на рисковото поведение - агресия, насилие, отклоняващо се поведение, рисковото поведение на деца и младежи</p> <p>Извънучилищни дейности и осмисляне на личното време на децата.</p> <p>Работа с деца - извършители на противообществени прояви и с рисковото поведение, за подкрепа на децата в развиване на просоциално поведение.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Образователни програми и кампании в училище, в рамките на ЦОП, ДЦРДУ; • Осъществяване на кампании за здравна просвета. • Индивидуални и групови програми с децата и техните семейства. • Приоритетно развитие на разнообразни извънучилищни дейности, като клубове по интереси, ателиета, детски работилници, занимания със спорт и изкуство, които се осъществяват от училища, читалища, ЦОП, ДЦРДУ, ЦСРИ като посредници или организатори, училищни настоятелства, РИО на МОН, НПО. 	<p>Протоколи от проведени обучения</p> <p>Списъци с участници</p> <p>Информационни материали от проведени кампании</p>	2016-2017
<i>1.2. Създаване на нови социални услуги и увеличаване на капацитета на съществуващите услуги, които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа</i>	<u>Мярка 1.2.1. Развитие на приемната грижа и включване на поне 3 работещи професионални приемни семейства към края на действие на Стратегията.</u>	<p>Развитие на приемната грижа</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Включване на поне 3 работещи професионални приемни семейства към края на действие на Стратегията 	Информация от ДСП	2016-2020
	<u>Мярка 1.2.2. Развиване на услуги в подкрепа на кандидат-осиновители, осиновители и осиновени деца.</u>	<p>Центровете за обществена подкрепа ще изпълняват дейности по информационни кампании, оценка, обучение, назначаване и подкрепа на приемни семейства;</p> <p>Развиване на услуги в подкрепа на кандидат-осиновители, осиновители и осиновени деца</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Обучение и подготовка на кандидат осиновители от ЦОП. • Подкрепа на осиновители и осиновени деца ЦОП в съответната община. 	Информация от ДСП	2016-2020
<i>1.3. Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на социалното включване на децата с увреждания.</i>	<u>Мярка 1.3.1. Осигуряване на достъп до здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация на деца с увреждания и подкрепа за техните семейства</u>	<p>Разкриване на нов ЦСРИ за деца и възрастни с увреждания</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разкриване и развиване на дейност на ЦСРИ в гр.Божурище за деца и възрастни с увреждания 	<p>Решения на Общинските съвети за разкриване на услугите</p> <p>Заповед на Изпълнителния директор на АСП за ДДД</p>	2017-2018

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

		Разкриване на дневен център за деца с увреждания	<ul style="list-style-type: none"> • Разкриване на дневен център за деца аутисти в с.Пожарево 	Решения на Общинските съвети за разкриване на услугите Заповед на Изпълнителния директор на АСП за ДДД	2017-2020
	<u>Мярка 1.3.2. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава дневна, почасова и заместваща грижа за поне 30% от децата с увреждания според вида на техните увреждания, отглеждани в семейна среда</u>	Разширяване на програмите, които предлагат домашни грижи - Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник за деца и лица с увреждания.	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване разкриването и развиването на социалните услуги – Личен асистент, Социален асистент и Домашен помощник; • Осигуряване на възможност за предоставяне на краткосрочна грижа за деца с увреждания; 	Спечелени проекти	2016-2020
		Осигуряване на помощни средства чрез ДСП по Закона за интеграция на хората с увреждания.	Разкритите социалните услуги в общността ще предоставят информация, консултиране, съвети за права, процедури и посредничество за получаване на техническите помощни средства от социалните услуги в общността за деца и възрастни.		2016-2020

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

	<p><u>Мярка 1.3.3. Осигуряване на качествена интегрирана предучилищна подготовка и образование за поне 70% от децата с увреждания</u></p>	<p>Интегриране на децата с увреждания в масови училища с ресурсни учители - осъществява се от училищата, РИО на МОН, Екипа за комплексно педагогическо оценяване (ЕКПО) към РИО с подкрепата на общините;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на качествена интегрирана предучилищна подготовка и образование за поне 70% от децата с увреждания; • Разработен план за действие в Областта, за разкриване / формиране на специализирани групи за деца с увреждания в масови детски градини – с конкретен план ; • Осигуряване на места за интегриране на деца с увреждания в общите групи в масовите детски градини, вкл. подкрепа за адаптиране към средата, осигуряване на транспорт. • Осигуряване на необходимата достъпна среда за децата с увреждания – в и извън сградата на училищата. • Адаптиране на средата (предоставяне на подходящо обзавеждане и оборудване) на яслите, детски градини и учебни заведения за прием на деца и младежи с увреждания. • Подготовка и обучение на персонала на масовите детски заведения и училища за работа с деца и младежи с увреждания. • Осъществяване на кампании и работа в общността за приемане на децата с увреждания в учебни и детски заведения; 		
<p><u>1.4. Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на лицата с увреждания.</u></p>	<p><u>Мярка 1.4.1 Развиване на ЦСРИ с мобилни екипи за обхващане на хората с увреждания в цялата територия на Софийска област</u></p>	<p>Разкриване на нов ЦСРИ за деца и възрастни с увреждания</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разкриване и развиване на дейност на ЦСРИ в гр.Божурище за деца и възрастни с увреждания 	<p>Решения на Общинските съвети за разкриване на услугите Заповед на Изпълнителния директор на АСП за ДДД</p>	<p>2017-2018</p>

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

	<u>Мярка 1.4.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.</u>	Разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания;	<ul style="list-style-type: none"> • Да продължи предоставянето социални услуги в домашна среда чрез националните програми - ДП, СА, ЛА, ОП "РЧР"; • Увеличение поне с 30% на наетите асистенти/домашни помощници за лица с увреждания. Дейностите ще бъдат осъществявани от общините и доставчиците на социални услуги. 	Решения на Общинските съвети за разкриване на услугите Заповед на Изпълнителния директор на АСП за ДДД	2016-2020
		Включване на допълнителни услуги в подкрепа на самостоятелния живот на лицата с увреждания:	<ul style="list-style-type: none"> • Увеличаване на броя на потребителите на Домашния социален патронаж и увеличаване на обхвата му с включване на повече хора с увреждания. • Разширяване на обхвата на услугите - като територия и брой потребители поне с 20%; • Подобряване на материалните условия за работа на Домашните социални патронажи. • Съдействие за осигуряване на адаптирана среда и технически помощни средства 	Решения на Общинските съвети за разкриване на услугите Заповед на Изпълнителния директор на АСП за ДДД	2016-2020

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

	<p><u>Мярка 1.4.3. Развиване на целева общинска политика/мерки за социално включване на хората с увреждания</u></p>	<p>Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общественото пространство, културни и здравни центрове, училища и детски градини.</p> <p>ДБТ, общината и местни НПО за предоставяне на достъп до доходи, заетост, професионална квалификация, обучение и практически умения и др. за лицата с увреждания, адаптиране на работната среда.</p> <p>Прилагане на общински и национални мерки за осигуряване на по-широки възможности за самостоятелен живот ;</p> <p>Насърчаване на социалното предприемачество и публично частните партньорства.</p>			
<p><i>1.5. Създаване на социални услуги за подкрепа на социалното включване и реализация на младежи, маргинализирани лица, групи, безработни и хора със зависимости.</i></p>	<p><u>Мярка 1.5.1 Развиване на услуги за превенция и подкрепа за преодоляване на последиците от рисково и зависимо поведение на младежи и възрастни</u></p>	<p>Разкриване на Центрове за временно настаняване;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разкриване на Център за временно настаняване в Костинброд 	<p>Споразумение за междусекторни услуги</p>	<p>2016-2020</p>

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

Специфични цели	Мерки, дейности	Ключови индикатори за ефекта и пол-зите от реализацията на Стратегията	Преки резултати / индикатори за изпълнението на планираните дейности	Източници на информация	Период на проверка
Направление 2: Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа					
2.1. Настаняване на децата от специализирани институции в различни форми на семейна грижа.	<u>Мярка 2.1.1. Осигуряване на семейна среда за поне 50% деца от институции чрез реинтеграция в биологичното, разширеното семейство, осиновяване и настаняване в алтернативна семейна грижа.</u>	Реинтеграция в биологичното семейство.	<ul style="list-style-type: none"> • Консултиране и подкрепа на семейства в риск за възстано-вяване на прекъснатите връзки; • Подкрепа на детето при реинтеграция в семейството; • Услуги за изграждане на родителския капацитет. • За изпълнението на тази дейност ще бъдат сформирани мобилни екипи към ЦОП по реинтеграция в семейна среда на децата, настанени в СИ. 		
		Интеграция в разширено семейство – услугите по интеграция на децата в семейство на роднини и близки;	<ul style="list-style-type: none"> • Консултиране и подкрепа за възстановяване на прекъснатите връзки на децата с близки и роднини • Подкрепа на детето в периода на адаптация в разширеното семейство; • Подкрепа на роднини и близки при поемане на грижата за деца, отглеждани в институции; • Консултиране, практическа подкрепа, съдействие, информиране, посредничество, • Материална и финансова подкрепа в процеса на отглеждане на изведените деца. 		
		Настаняване на деца от СИ в приемни семейства. Услугите ще се предоставят от ЦОП в общините и ще включват:	<ul style="list-style-type: none"> • Информационни срещи по приемна грижа; • Оценяване и обучение на бъдещи приемни родители; • Подкрепа при предоставяне на приемната грижа. 		
		Подкрепа на процеса на осиновяването.	<ul style="list-style-type: none"> • Обучение и психологическа подкрепа на кандидат – осиновителите в предосиновителния период; • Подкрепа на детето и на семейството в следосиновителния период. 		

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

<p>2.2. Подпомагане на социалната интеграция на младежите, напускащи специализирани институции.</p>	<p><u>Мярка 2.2.1 Разкриване на защитени жилища и ЦНСТ за деца и младежи</u></p>	<p>Развитие на услуги в общността от резидентен тип за деца и младежи, за които не е възможно да бъде осигурена семейна среда и продължаване на функционирането на действащите</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Продължаване на дейността на наблюдавано жилище за младежи в с Гурмазово, община Божурище 		
	<p><u>Мярка 2.2.1. Програми за социална и трудова интеграция на младежите, напуснали СИ</u></p>	<p>Програми за социална и трудова интеграция на младежите, напуснали СИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Предоставяне на подкрепа към младежите, напуснали СИ – информиране, предоставяне на консултации, съдействие и посредничество за намиране на работа и самостоятелно жилище, както и съдействие при кризисни ситуации. Дейностите ще се осъществяват от ЦОП, ЦСРИ и общините. • Програми за професионална квалификация на младежите, напуснали СИ - включване в курсове за професионална квалификация към Дирекция Бюро по труда (ДБТ), и/или по проекти, подкрепени от Оперативната програма за развитие на човешките ресурси и Националните програми за заетост. • Прилагане на общински и национални мерки за осигуряване на достъп до заетост за младежите, напуснали СИ – стимулиране на работодателите, програми за субсидирани работни места и др. • Прилагане на общински мерки в подкрепа на младежите, напуснали СИ, за осигуряване на жилище (като настаняване под наем в общинско жилище, подкрепа чрез лимитиран във времето субсидиран наем). 		

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

<p>2.3. Разкриване на социални услуги от резидентен тип със среда, близка до домашната, за лица с увреждания и стари хора.</p>	<p><u>Мярка 2.3.1. Изграждане и развитие на социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната</u></p>	<p>Развитие на социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разкриване на Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с деменция в гр.Божурище 	<p>Решения на Общинските съвети за разкриване на услугите Заповед на Изпълнителния директор на АСП за ДДД</p>	<p>2018</p>
	<p><u>Мярка 2.3.2. Предоставяне на алтернативни социални услуги на стари хора.</u></p>	<p>Планиране на услуги от типа „малък групов дом” с малък капацитет и подобрена среда за стари хора с ниски доходи, които не са в състояние да живеят сами.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на общински политики за стимулиране на публично частните партньорства за разкриване на модерни социални услуги в Софийска област - частни домове за стари хора, хосписи дневни центрове. 	<p>Решения на Общинските съвети за разкриване на услугите Заповед на Изпълнителния директор на АСП за ДДД</p>	<p>2018-2020</p>

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

Специфични цели	Мерки, дейности	Ключови индикатори за ефекта и пол-зите от реализацията на Стратегията	Преки резултати / индикатори за изпълнението на планираните дейности	Източници на информация	Период на проверка
Направление 3: Повишаване на качеството на предоставяните услуги в специализираните институции за стари хора.					
<i>3.1 Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания и стари хора в семейна среда</i>	<u>Мярка 3.1.1 Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства</u>				2017
<i>3.2. Подобряване качеството на живот на стари хора, които са в невъзможност да се справят сами с живота си</i>		<ul style="list-style-type: none"> • Разкриване на услугата „Обществена трапезария“ за социално слаби и самотно живеещи лица и семейства, като се търсят алтернативни източници за финансиране на услугата целогодишно. • Осигуряване на информация, съдействие и посредничество от представители на ДСП и социалните услуги за улесняване на достъпа до медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения, добавки за социална интеграция и достъпна среда в дома на децата и възрастните с увреждания по програмите на АХУ и Закона за интеграция на хората с увреждания. • Предоставяне на специализирана подкрепа на близките, които полагат грижи за хора с увреждания в домашна обстановка– информиране и консултиране (здравно, психологическо, социално, юридическо) от ЦСРИ. • Осигуряване на социално включване на хората с увреждане и стари хора в местните клубове на инвалида и пенсионера. 	Разкрита „Обществена трапезария“		2017

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

<p><i>3.3. Развиване на мрежата от социални услуги в системата на „Домашен социален патронаж“ за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на хората с увреждания и старите хора</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • Развиване на мрежата от социални услуги в системата на „Домашен социален патронаж“ за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на хората с увреждания и старите хора; 	<p>Увеличаване на броя на потребители на „Домашен социален патронаж“ с поне 20%, увеличаване на обхвата на населените места в общините.</p>		
<p><i>3.4. Създаване на условия за реинтеграция на рискови общности, индивиди и уязвими групи с рисково и зависимо поведение</i></p>	<p><u>Мярка 3.4.1. Развиване на услуги за превенция на рисково и зависимо поведение, насочени към младежи и възрастни</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Развиване на дейности по превенция в ЦОП и ЦСРИ за подпомагане приобщаването на рисковите групи към обществото. • Включване на родителите и семействата в смесени социално-образователни услуги и кампании за превенция на домашното насилие, трафика, зависимостите и рисковото поведение, изпълнявани от училища, училищни настоятелства ЦОП и НПО. • Разработване и изпълнение на Общински програми за изграждане на Социални жилища с външно финансиране. 			
	<p><u>Мярка 3.4.2. Услуги за реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Услуги за хора в пробация – консултиране, подкрепа за реинтеграция, курсове за професионална квалификация, които се изпълняват съвместно от Пробационни съвети, ДБТ, ДСП. • Предоставяне на подкрепа на лица със зависимости и проблемно поведение. Услуги предоставяни от ЦОП и ЦСРИ. 			

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

Направление 4 Развитие на капацитет за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги.				
<p><i>4.1. Продължаване и изграждането и развитието на капацитет за управление и планиране на социални услуги в структурите на общинско ниво.</i></p>	<p><u>Мярка 4.1.1. Адекватно ресурсно обезпечаване на развитието на отделите, ангажирани с администрирането и управлението и развитието на социалните услуги на територията на всяка от общините в областта.</u></p>	<p>Повишен капацитет за управление на СУ на поне 3 представители на администрацията, дирекции социално подпомагане и поне 100 души персонал на доставчиците на услуги;</p>		

<p>4.2.Развиване капацитет за управление на социални услуги в доставчиците на социални услуги.</p>	<p><u>Мярка 4.2.1. Развитие на професионални умения и опит за гъвкаво и ефективно управление на социалните услуги</u> <u>Мярка 4.2.2. Повишаване на квалификацията и умения на управленския персонал в действащите социални услуги</u> <u>Мярка 4.2.3. Въвеждане на системи на супервизия</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Осъществяване на поредица от базисни и надграждащи обучения за повишаване на управленския опит и квалификацията на работещите в СУ • Осигуряване на обучение и периодични консултации за ръководителите (ръководните екипи) на доставчиците на социални услуги на местно ниво (най-малко веднъж годишно), с цел повишаване на компетентността им по отношение на планирането, осигуряването и ефективното управление на финансовите средства и други ресурси, необходими за осъществяване на набора от социални услуги, предоставяни от съответния доставчик. • Осигуряване на обучение и методическа подкрепа за повишаване на компетентността на специалистите, управляващи социалните услуги, за познаване и ефективно прилагане на съществуващата нормативната уредба и добрите практики за администриране и управление на социални услуги в България. • Осигуряване на обучение, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно и регионално ниво; 			
---	--	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на възможности за участие в работни срещи, конференции, обучителни пътувания/стажантски програми и др. тип дейности, осигуряващи обмен на опит и професионално развитие на управленския екип на доставчиците; • Въвеждане на системи за документиране на опита и добрите практики, и за популяризиране на резултатите от предоставяните услуги, популяризиране на дейностите по предоставяне на услугите на местно и регионално ниво. • Разработването и въвеждането на ефективни системи за супервизия в практиката на доставчиците ще стимулира развитието на капацитета за реализиране на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Добрич и ще осигури качество на предоставяните услуги. • Поредица от обучения, които да развият капацитета на доставчиците на общинско и регионално ниво за осъществяване на супервизия, съобразена със спецификата на предоставяните услуги. • Въвеждане на практиката за осъществяване на индивидуална и групова супервизия, като елемент от системата за управление на човешките ресурси и като средство за осигуряване на качество на предоставяните услуги. 			
--	--	--	--	--	--

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Божурище 2016 – 2020 г.

<p>4.3 Развиване на капацитет за предоставяне на социални услуги.</p>	<p><u>Мярка 4.3.1. Повишаване на квалификацията и уменията на персонала, директно ангажиран в предоставянето на социални услуги.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на поредица от обучения за специалистите - социални работници, психолози, специални педагози, рехабилитатори и др., както и за помощния персонал, ангажиран в директното предоставяне на социалните услуги, които да осигурят: • Обогатяване на знанията и опита им за ефективна работа по случай; осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга; • Оценка на въздействието, документиране на добрите практики в работата по случай. • Придобиване на знания и умения за качествено предоставяне на социалните услуги, в които са ангажирани. 			
--	---	--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на обучения, които да осигурят усвояване на специфични умения за планиране на професионалното развитие и кариерно израстване, умения за работа в екип и ефективно общуване, работа по проекти, взаимодействие с различни институции, и др. • Осигуряване на възможности за обучение, обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги; • Осигуряване на възможности за участие в работни срещи, конференции, обучителни пътувания/стажантски програми и др. на регионално, национално и европейско ниво, осигуряващи обмен на опит и професионално развитие на специалистите, които директно предоставят социални услуги. 			
--	--	---	--	--	--

<p><i>4.4.Развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги.</i></p>	<p><u>Мярка 4.4.1. Умения за насърчаване на изграждането на партньорства и работа в мрежа</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Организиране на обучения, семинари, работни срещи и др. осигуряващи формиране и развитие на умения за изграждане и поддържане на ефективни партньорства на местно и областно ниво и работа в мрежа. • Предоставяне на консултации, фасилитация, обучителни модули и обучения през практика за междуобщинско и междусекторно взаимодействие • Ефективно взаимодействие между общинска администрация, ДСП и НПО; • Механизми и подходи за осигуряване на подкрепа от гражданския сектор за областната стратегия; умения за мобилизиране на потенциала на НПО за управление и предоставяне на социалните услуги, инициране и изпълнение на мерки за социално включване на общинско и областно ниво; • Обучения и консултиране за подобряване на условията за включване на НПО като външни доставчици на услуги. • Създаване и използване на програми за обмен на различни професионалисти, в рамките на общините и в областта. • Документиране и популяризиране на добрите практики в общините и в областта за осъществяване на партньорски взаимодействия при предоставянето и/или управлението на социални услуги и добрите практики за работа в мрежа при осъществяването на кампании за превенция на рисковото поведение или кампании за популяризиране на услугите. 			
--	--	---	--	--	--

Направление 5: Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги.				
<p><i>5.1. Стимулиране и развиване на междуобщинското партньорство в социалните услуги.</i></p>	<p><u>Мярка 5.1.1. Изграждането на партньорство и работа в мрежа</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Организиране на обучения, семинари, работни срещи и др. осигуряващи формиране и развитие на умения за изграждане и поддържане на ефективни партньорства на местно и областно ниво и работа в мрежа. • Предоставяне на консултации, фасилитация, обучителни модули и обучения през практика за междуобщинско и междусекторно взаимодействие: • Ефективно взаимодействие между общ. администрация, ДСП и НПО; • Механизми и подходи за осигуряване на подкрепа от гражданския сектор за Стратегията; • Умения за мобилизиране на потенциала на НПО за управление и предоставяне на социалните услуги, инициране и изпълнение на мерки за социално включване на общинско и областно ниво; • Обучения и консултиране за подобряване на условията за включване на НПО като външни доставчици на услуги. • Документирани и популяризиране на добрите практики в общините и в областта за осъществяване на партньорски взаимодействия при предоставянето и/или управлението на социални услуги и добрите практики за работа в мрежа при осъществяването на кампании за превенция на рисковото поведение или кампании за популяризиране на услугите. 		

<p><i>5.2.Развиване на ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и услуги.</i></p>	<p><u>Мярка 5.2.1. Създаване на различни форми на партньорства</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подписване на Споразумения за съвместна работа за инициране и изпълнение на общи дейности, междубщински и смесени услуги – определят се рамкови правила и области на съвместна работа; формализират се и се издигат на високо ниво традиционно добри взаимоотношения. • Организиране на работни срещи, обучения, семинари, обмяна на опит и добри практики. Междубщинските срещи са с участието на всички заинтересовани институции, в чиито компетенции попадат групите в риск (като ДСП, ДБТ, доставчици на социални и здравни услуги, училища, НПО и др.). • Предоставяне на консултации, фасилитация, обучителни модули и обучения през практика за междубщинско и междусекторно взаимодействие. • Планиране и изпълнение на съвместни проекти с допълване на наличните ресурси на съседни общини за изпълнение на Областната стратегия и на общинските стратегии. • Съвместно развитие на мобилни екипи за осигуряване на подкрепа на хора с увреждания и самотни стари хора в изолирани населени места. 			
--	---	---	--	--	--

